

El gust per la lectura

L'aventura entre el somni i la realitat

J.-F. Delgado, *El concertista d'ocells*

L. Karrouch, *De Nador a Vic*

X. Vernetta, *Somni de Tànger*

<http://www.mkschubert.de/aus/pic22.jpg>

<http://www.tourisme-marocain.com/phototheque/tanger/images/ta02.jpg>

<http://www.aivic.net/>

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

SEMINARI
"El gust per la lectura"
2004-2005

Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa
Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social
Servei d'Ensenyament del Català

L'aventura entre el somni i la realitat

J.-F. Delgado, *El concertista d'ocells*

L. Karrouch, *De Nador a Vic*

X. Vernetta, *Somni de Tànger*

MONTSE CERDÀ I MORERA
MARTA PUIG I SABANÉS

ÍNDEX

Introducció	5
Orientacions per al professorat.....	7
1. Objectius generals dels eixos temàtics	7
2. Objectius	7
3. Continguts	7
4. Orientacions didàctiques.....	9
I. <i>El concertista d'ocells</i> , de J.-F. Delgado.....	11
1. Dóna-hi un cop d'ull	13
2. A veure si saps...?.....	25
3. Digues la teva	27
4. Qui ho ha escrit?	35
II. <i>De Nador a Vic</i> , de L. Karrouch.....	39
1. Dóna-hi un cop d'ull	41
2. A veure si saps...?.....	44
3. Digues la teva	47
4. Qui ho ha escrit?	55
III. <i>Somni de Tànger</i> , de X. Vernetta	59
1. Dóna-hi un cop d'ull	61
2. A veure si saps...?.....	64
3. Digues la teva	67
4. Qui ho ha escrit?	75
Bibliografia	79
Annexos.....	83
Annex 1: La recerca de la realitat	85
Annex 2: Entrevista a Josep-Francesc Delgado	87
Annex 3: Solucionari	91

INTRODUCCIÓ

La relació entre la realitat i la ficció és un tema fonamental en la teoria de la creació literària. La capacitat de l'escriptor per captar la veritat és allò que determina la qualitat de l'obra. Els jocs de paraules i les tècniques d'escriptura esdevenen únicament artificis en mans de l'escriptor per afavorir la comunicació amb el lector.

La construcció dels mons literaris necessita de més elements que els que aporta l'experiència quotidiana, l'escriptor no s'ha de veure limitat a parlar d'allò que ha experimentat personalment. A través de les tècniques literàries, i del seu enginy, és possible transformar en sentiments propis les coses vistes, sentides o llegides en els escrits d'altres autors.

Quan l'escriptor aconsegueix que la seva obra arribi a aquest punt de saber transmetre la realitat a través de l'artifici literari, no només transmet una forma d'expressió, sinó que està configurant una manera de percebre el món que ens envolta. Aquesta és la clau de volta de la fascinació del llenguatge literari.

De fet, el pilar d'aquesta fusió és l'estreta relació establerta entre la llengua i la cultura. Aquest és el lligam que determina no solament una estructuració del pensament i de la forma d'expressió, sinó tot una forma de viure.

Així, en la formació literària dels aprenents, aquests elements relacionats amb el fet d'escriure es concreten en dos principis bàsics a tenir en compte per tal d'apropar el lector a l'obra literària: el coneixement de la relació de la realitat i la ficció en la creació literària, i la valoració del transvasament cultural com a font literària.

El coneixement de l'altre, la comprensió entre les persones, no passa només pel fet de compartir un codi escrit, sinó d'aprofundir en la manera de ser i de pensar. Aquest coneixement, aquesta curiositat cap a l'altre ens portarà a descobrir el que tenim en comú i a valorar les possibles diferències. Posteriorment, quan els llaços entre les persones es fan més íntims, l'apropament cultural reverteix cap a un enriquiment de la pròpia persona.

En el cas de la literatura, aquesta constatació arriba amb una força molt més gran ja que amb la recreació d'ambients i països llunyans, així com amb la lectura d'autors estrangers, ens és possible copsar allò que és universal en la naturalesa humana.

Les darreres aportacions sobre l'art de narrar, especialment des de l'àmbit literari anglosaxó, apliquen aquestes reflexions en aspectes concrets com el punt de vista narratiu, la presentació dels personatges, els elements que configuren el gènere (el relat policíac, d'aventures, de ciència-ficció, de fantasia...) o les lleis particulars del conte literari, i han evidenciat la necessitat de dominar aquests elements per millorar la competència lectora i per enriquir la capacitat de produir textos.

Seguint aquestes tendències, hem elaborat un dossier dedicat a tres novel·les de temàtiques i estils idonis per al treball de la formació literària que ens proposem:

- ***El concertista d'ocells*, de J.-F. Delgado.** Està ambientada en la invasió de Singapur per part dels japonesos durant la Segona Guerra Mundial i ens explica l'aventura d'un majordom per sobreviure a les adversitats de la guerra.
- ***De Nador a Vic*, de L. Karrouch.** El relat autobiogràfic de la Laila, una noia d'origen marroquí que viu a Vic, ens endinsa en el transvasament cultural a través de paraules senzilles carregades d'emoció, a través de les quals coneixem els canvis soferts per ella i per la seva família en el seu procés d'adaptació a una nova realitat.
- ***Somni de Tànger*, de X. Vernetta.** Narra l'aventura d'un jove marroquí, l'Akram, que arriba amb una pastera a la costa andalusa i el seu trajecte ple de tot tipus d'entrebancs i d'emocions fins a arribar a París a casa del seu oncle.

El dossier està estructurat en tres parts, que es corresponen a cada una de les novel·les proposades. Aquesta estructura repetida per als tres llibres, permet que es puguin treballar simultàniament a l'aula. Tot i que, si així es vol, poden ser tractades de manera independent, en funció del llibre de lectura que s'hagi escollit i de les sessions que es destinin al treball lector.

Per a cada un dels llibres, s'inclou una anàlisi dels seus aspectes lingüístics i literaris més remarcables, així com la informació sobre l'autor. A mode de quadern, cada bloc del dossier inclou els exercicis adreçats directament a l'alumnat estructurats en quatre apartats:

- En el primer, ***Dóna-hi un cop d'ull***, trobareu activitats per a dur a terme abans d'iniciar la lectura amb la finalitat de crear expectatives lectores, anticipar coneixements, preparar la lectura i centrar l'interès.
- El segon apartat, ***A veure si saps...?***, inclou unes preguntes de comprensió que segueixen el fil argumental de la novel·la amb la finalitat de ser utilitzades com a preparació de la lectura, de fer-ne un seguiment pautat capítol per capítol o bé, en un plantejament menys dirigit, al final de la lectura de l'obra.
- Les activitats de ***Digues la teva*** estan pensades perquè el lector aprofundeixi en l'anàlisi literària després de la lectura. S'observa el tema o la idea del llibre, l'argument, el tractament dels personatges i els recursos narratius més rellevants.
- Finalment, a l'apartat de ***Qui ho ha escrit?***, es dóna informació sobre l'autor i es facilita la relació amb ell ja sigui a través del correu o bé preparant la seva visita a l'aula.

La proposta didàctica es complementa amb tres annexos on es poden trobar un conjunt de materials útils per fer determinades activitats. El primer inclou una conferència sobre l'art d'escriure que Gao Xingjian va pronunciar a Estocolm amb motiu de la concessió del Premi Nobel; el segon reproduïx una entrevista a Josep-Francesc Delgado, i el tercer és el solucionari d'algunes activitats a fi de facilitar l'autoavaluació de l'alumnat i la tasca del professorat.

Tots els fragments reproduïts en el dossier, tant els dels llibres treballats com els d'altres autors, són referits a l'edició consignada a la bibliografia.

ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT

La proposta de treball que teniu a les mans és un material de suport per a organitzar sessions de lectura amb la finalitat de motivar el lector, facilitar-li la comprensió de la lectura escollida i potenciar la seva capacitat per a produir textos.

El dossier, pensat per a ser treballat al **primer cicle d'ESO** (encara que també pot ser adaptat per al segon cicle aprofundint en l'anàlisi de les lectures), es proposa diversos objectius. En primer lloc, desenvolupar la capacitat d'anàlisi literària a partir de la lectura d'un dels textos proposats. En segon lloc, introduir l'alumnat en una reflexió sobre la relació de la realitat i la ficció en la creació literària que li permeti establir relacions amb les seves pròpies experiències. Finalment, els temes tractats en les tres novel·les escollides afavoreixen el debat sobre la necessitat de conèixer altres cultures com a font de coneixement de la pròpia naturalesa humana.

Globalment, el material de lectura segueix els dos eixos temàtics ja esmentats: la relació de la realitat i la ficció en la creació literària i el transvasament cultural com a font literària. En el seu conjunt, és una proposta de treball corresponent als **crèdits comuns** de l'àrea de llengua i literatura i al **crèdit variable tipificat *Club de lectura*** del primer cicle d'ESO.

Les activitats responen als objectius i continguts següents:

1. Objectius generals dels eixos temàtics

- Reconèixer els límits de la realitat i de la ficció en una novel·la.
- Valorar l'obra literària com a reflexió sobre la naturalesa humana (sentiments, emocions, referents culturals...).
- Apropar-se als altres per tal de conèixer punts de vista diferents.
- Conèixer l'altre com a enriquiment de la pròpia personalitat.

2. Objectius

- Adquirir l'hàbit de lectura en les seves funcions utilitàries i de lleure.
- Identificar els elements d'un text narratiu: personatges, argument, espai, temps...
- Relacionar allò que llegeix amb el context narratiu i amb els coneixements previs.
- Compartir la interpretació del significat d'allò que s'ha llegit.
- Revisar la feina feta, autocorregir-se o corregir els companys en diversos aspectes: expressió oral, expressió escrita i comprensió lectora.
- Trobar les idees principals d'un text i saber-les explicar a través d'un resum, d'una exposició oral i de la crítica literària.
- Manifestar interès i sensibilitat per la literatura com a mitjà per interpretar la realitat.
- Valorar, d'acord amb la sensibilitat pròpia, les aportacions de la lectura literària, tot demostrant criteri personal i un cert grau d'autonomia.

3. Continguts

Procediments

- Lectura selectiva de paraules o fragments de les obres *El concertista d'ocells*, *De Nador a Vic* i *Somni de Tànger* per extreure'n informació abans de llegir.

- Formulació i/o resposta de preguntes sobre el contingut de la lectura: prèvies, durant la lectura i posteriors.
- Comprensió d'elements temàtics i relació amb coneixements previs o externs al text.
- Identificació d'idees o informacions bàsiques d'un text.
- Comprensió del significat del text: global o d'una part.
- Detecció del tipus de persona verbal en què s'expressa el narrador i determinació de quin tipus de narrador es tracta.
- Anàlisi dels personatges.
- Anàlisi i comentari del lèxic i dels recursos expressius de textos narratius.
- Identificació de l'argument i el tema de textos narratius, destriar-ne el plantejament, el nus i el desenllaç.
- Identificació i ús de les tècniques de creació literària: imitació, planificació i producció (espontània i preparada) de textos narratius.
- Generació d'idees per a la posterior producció de textos.
- Producció escrita, espontània i guiada, de narracions.
- Lectura expressiva de textos de producció pròpia.
- Contextualització literària de l'obra: autor, conjunt de la seva obra, etc.
- Valoració argumentada de l'alumne/a pel que fa a la seva visió com a lector-receptor.
- Valoració de la diversitat cultural.

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

- La relació realitat-ficció en l'obra literària.
- La novel·la: d'aventures i autobiogràfica.
- Els autors: Xavier Vernetta, Josep-Francesc Delgado, Laila Karrouch.
- Els elements de la ficció narrativa (l'estructura, el narrador, els personatges, l'espai i el temps...).
- El punt de vista narratiu.
- Els registres: el llenguatge dels joves, de la gent gran, de la policia, dels caps rapats...
- La interculturalitat.
- L'emigració com a transvasament cultural.

Valors, normes i actituds

- Interès i sensibilització pels aspectes lúdics i creatius de la lectura.
- Adequació dels propis textos narratius a les convencions pròpies de la llengua escrita.
- Interès per a l'expressió escrita personal i d'altri.
- Participació en activitats de caire creatiu que ajudin a formar criteri literari.
- Adquisició de criteris personals sobre la literatura, prèvia exposició de valoracions diverses i dels criteris d'altri per fer-les.
- Valoració positiva de les crítiques raonades i respectuoses dels altres.
- Respecte cap a la diversitat de tradicions familiars culturals.
- Interès cap a formes de vida diferents a la pròpia com a forma de coneixement de la naturalesa humana.
- Consideració cap a l'intercanvi cultural.
- Valoració del temps dedicat a compartir significats (per exemple: estranger/immigrant, il·legal/irregular, símbols culturals...).

4. Orientacions didàctiques

Per a l'ensenyament aprenentatge

El material elaborat a partir de les tres novel·les respon més directament al crèdit comú de l'àrea de llengua i literatura i al crèdit variable tipificat *Club de lectura* pel que fa als seus components d'ús de la biblioteca i d'hàbit de lectura.

Tot i així, el llenguatge planer i l'estructura lineal de les tres històries permet també ser utilitzat per a sessions de reforç de Comprensió lectora. Les activitats més pautades de seguiment de les lectures són idònies per a aquells alumnes que mostren certes dificultats en aquesta habilitat i serà un suport per a ser utilitzat a través d'una lectura guiada.

Les tres novel·les també permeten una lectura que destaquï la situació de multiculturalitat en què es troba la societat occidental en general, en la qual l'intercanvi cultural i la relació entre cultures pot ser tractat com un enriquiment personal i un aprofundiment en el coneixement de la naturalesa humana.

Les actituds dels diversos personatges de les tres novel·les afavoreixen l'anàlisi de les relacions que es creen entre els immigrants i les societats receptores. Igualment, la contextualització geogràfica de les tres accions, així com els itineraris seguits pels protagonistes, facilita una introducció a la demografia i als moviments migratoris actuals.

Sense caure en treballs exhaustius de coneixements del medi social i natural que podrien desvirtuar el valor literari de les novel·les, la seva lectura pot iniciar un debat sobre la diferenciació entre països del nord i els països del sud i les desigualtats de distribució de la riquesa que porti a un aprofundiment sobre el valor de la literatura com a font de coneixement de diverses realitats culturals.

Per tal d'informar sobre les habilitats i procediments que es treballen en cada exercici, hem classificat cada activitat segons els símbols següents:

- identificació de la informació veritable
- relacionar, identificar, completar, analitzar...
- expressió escrita, opinió personal, reescriptura, comprensió escrita...
- expressió oral
- consulta per internet
- escriptura de cartes

Per a l'avaluació

El seguiment de la lectura ha de fer possible l'expressió de les opinions pròpies i el contrast amb les de la resta de companys, alhora que ha d'afavorir que l'alumne avanci en la seva capacitat de comprensió lectora i d'anàlisi literària.

Per a l'**avaluació inicial** es farà una selecció de les activitats proposades a l'apartat *Dóna-hi un cop d'ull* per tal de formar-se una idea del nivell de l'alumnat i preveure futures dificultats i ritmes de lectura diferents.

La pauta de l'**avaluació formativa** l'anirà donant la realització d'algunes de les activitats dels apartats *A veure si saps...?* i *Qui ho ha escrit?* corresponents a la novel·la que hagin llegit els alumnes.

Per a l'**avaluació final** dels aprenentatges es tindran en compte els comentaris orals fets a l'aula sobre la lectura realitzada, el lliurament del quadern de lectura amb els exercicis escrits seleccionats pel professorat, la realització de les activitats de l'apartat *Digues la teva* i la participació en les activitats suggerides al voltant de la novel·la.

El **solucionari**, que trobareu a l'Annex 3 d'aquest dossier, és d'utilitat per a la comprovació de la lectura, però cal aplicar-lo de manera flexible per tal que no condicioni l'expressió del criteri personal sobre la lectura.

I. *EL CONCERTISTA D'OCELLS*, DE J.-F. DELGADO

1. DÓNA-HI UN COP D'ULL

Du Fu «Nit d'estiu»

*Hi ha, fresca, a la cambra l'aroma dels bambús,
tot el pati envaí la lluna, estranya:
cauen gotes de rou* com cristall. I, segurs,
surten estels, es mouen enllà de la muntanya.*

*Les cuques de llum passen, brillen al marge ombriu;
l'ocell d'aigua fa un crit al riu, vora l'espluga.*
Tot du la guerra al món: no hi haurà fugitiu...
M'assec al llit i penso, i la nit és feixuga.*

Versió de Marià Manent

* *Rou*: Rosada.

* *Espluga*: Cavitat formada a les regions calcàries, cova.

1. Llegeix els textos. Després llegeix les afirmacions que hi ha tot seguit i marca les que siguin veritables. Explica, en una frase, per què no has considerat correctes les altres:

Text 1:

El te és una beguda originària de la Xina. Segons alguns estudiosos versos de la seva obra més antiga «El llibre dels Cants», compilat cap al segle VII aC, ja es referien al te. Durant molts segles el te es va considerar una beguda medicinal, utilitzada sobretot per combatre l'enverinament. No va ser fins a la dinastia T'ang (618-907), quan el monjo Lu Yu va recopilar el coneixement dels seus avantpassats en el primer «Llibre del Te» que el seu consum es va popularitzar a la Xina. Com en aquells anys la Xina era plena de comerciants i viatgers, la cultura del te es va estendre aviat pels països veïns, com el Japó o Corea. I a la Xina mateixa el seu consum no va deixar d'augmentar impregnat de tots els aspectes de la seva cultura.

A inicis del segle XVII, la Companyia Holandesa de les Índies Orientals va portar el te per primera vegada a Europa. Però, no van ser ells sinó els anglesos els que van popularitzar el consum del te per tot el món, i de fet en el segle següent el te es convertia en el pretext per la rebel·lió que es duria a terme als Estats Units d'Amèrica.

El te creix entre el sud de la Xina, especialment a la conca del riu Yangtze, les zones muntanyoses no aptes per a l'arròs s'han utilitzat des de fa segles per a cultivar el te.

La planta del te és un arbust que creix bé en climes temperats. La seva vida mitjana és de 100 anys, encara que es talla cada 25 anys perquè creixi amb més vigor. Es recullen els brots més tendres, que després de ser torrats estaran llestos per preparar la infusió. La collita del te es realitza de forma continuada al llarg de tot l'any, encara que la qualitat varia amb les estacions.

En general es pot parlar que hi ha tres tipus de te:

- El te verd: són les fulles de te, torrades. És el més natural i saludable. El prenen sobretot al centre del país.
- El te de llessamí: És el te verd al que li han afegit flors de llessamí. Molt aromàtic, és el predilecte dels habitants del Nord.
- El te negre: Es produeix fermentant i torrant les fulles de te. És el que es consumeix al Sud de la Xina (on s'anomena te vermell) i en molts països del món com a esmorzar.

El te es prepara afegint aigua bullint a les fulles de te. A la Xina es consumeix te a totes hores. Amb els àpats, per a rebre un amic o homenatjar un convidat, el te es consumeix abundantment. Per a facilitar la concentració i acompanyar la meditació es consumeix te. Diuen que el te calent refresca a l'estiu i escalfa a l'hivern, els seus fidels seguidors asseguren que té 400 elements favorables a la salut, i per la seva riquesa en oligoelements i vitamina C el recomanen per a prevenir les afeccions digestives i hepàtiques, reduir la hipertensió i, fins i tot, millorar la vista i evitar la caiguda del cabell. De fet cada vegada es descobreixen noves propietats terapèutiques de les diferents varietats de te.

El te és un factor determinant en la vida social xinesa. Les cases de te han sigut al llarg de la història el principal lloc d'interacció social. Davant d'una tassa de te s'han esdevingut els moments més bells de la vida xinesa, i les seves tragèdies més doloreses.

<http://www.chinaviva.com/esp/te2.html> (adaptació)

Text 2:

Abans d'esdevenir un beuratge, el te va començar per ésser un remei. No és sinó al segle VIII que, a la Xina, va fer la seva entrada en el regne de la poesia, com una de les distraccions elegants de l'època. Al segle XV, el Japó el va ennoblir, convertint-lo en una religió estètica, el Teisme.

El Teisme és un culte basat sobre l'adoració de la bellesa entre les vulgaritats i l'harmonia, el misteri de la caritat recíproca, el sentit del romanticisme de l'ordre social. És essencialment el culte de l'Imperfecte, puix que és un esforç per aconseguir alguna cosa de possible en aquesta cosa impossible que sabem que és la vida.

Okakura Kakuzo, *El llibre del te* (p. 7)

- Els xinesos van donar a conèixer el te a Europa.
- El te no es consumeix solament com a planta medicinal.
- La vida mitjana de la planta del te és un segle.
- El Teisme és un culte a la bellesa i a la recerca de la perfecció.

2. 🖱️ Relaciona cada imatge religiosa o filosòfica amb el seu nom corresponent:

Tao

Mahoma

Jesucrist

Buda

Confuci

1.

2.

3.

4.

5.

3. ✍️ Escriu el nom corresponent a cada una de les doctrines descrites a continuació:

- Doctrina filosòfica i moral basada en els ensenyaments de Confuci, establerta com a religió imperial al segle II aC, estructurada posteriorment com a religió oficial a la Xina i reelaborada metafísicament al segle XI dC com a neoconfucianisme.
_____

- Un dels tres grans corrents del pensament xinès tradicional, en el qual cal distingir d'una banda una doctrina misticofilosòfica (taoisme sapiencial de l'època Zhou) i de l'altra unes pràctiques supersticioses (taoisme religiós posterior).
_____

- Terme occidental que indica el sistema polimorf de creences i pràctiques centrades en l'ensenyament i la persona del *Buda*.
_____

- Fe i doctrina que s'inspiren en la revelació del Crist.
_____

- Conjunt de dogmes i preceptes que constitueixen la religió dels musulmans.
_____

4. 📍 Situa Singapur en el mapa mundi:

5. 📍 Completa el mapa amb els països que envolten la República de Singapur:

6. ✎ Consulta la *Gran Enciclopèdia Catalana* (<http://www.grec.net>) i completa la informació següent:

REPÚBLICA DE SINGAPUR
GEOGRAFIA
HISTÒRIA
CLIMA

ECONOMIA
POBLACIÓ
LLENGÜES
RELIGIONS
POLÍTICA

7. 📖 Completa els fragments següents sobre la Segona Guerra Mundial. Pots consultar el teu llibre d'Història o la web <http://www.grec.net/>.

• La Segona Guerra Mundial va ser un conflicte armat a escala internacional que tingué lloc del ____ al _____. Cal situar-ne els precedents dins la política expansionista del nazisme, que cercava la implantació d'un nou ordre polític feixista a tot Europa, a partir del qual _____ es convertiria en potència hegemònica mundial. _____ utilitzà hàbilment les deficiències del tractat de _____ (1919-1920) per a mobilitzar el poble alemany a favor seu i per a fomentar, un cop en el poder (1933), la inquietud política a tot el continent.

• Aprofitant el bon moment aparent de les tropes nazis, el seu aliat oriental, el _____, llançà (7 de desembre de 1941) un atac sorpresa contra la base nord-americana de _____, alhora que començava la invasió del SE asiàtic. Així, des del mes de desembre del _____, el conflicte s'havia convertit en una guerra mundial, que hi implicà tots els continents. A més, pel gener del 1942 la situació s'havia complicat en obrir-se tres fronts generals de lluita: el que enfrontava britànics, nord-americans i francesos de De Gaulle a alemanys i italians, al nord d'Àfrica, a la Mediterrània i a les costes atlàntiques d'Europa; el que tenia per escenari l'URSS, front que proporcionà les més grans pèrdues humanes i esdevingué la clau de la derrota alemanya; i, finalment, el front del _____, on lluitaven japonesos i _____.

• Al Pacífic, la primera fase bèl·lica, favorable al _____, culminà en la batalla de la mar del _____ (maig del 1942), que posà fi a l'expansió japonesa. Després de la reconquesta de Guadalcanal (agost del 1942-febrer del 1943) es produí la contraofensiva nord-americana, que reconquerí les _____ (octubre del 1944-febrer del 1945), alhora que britànics i nord-americans recuperaven Birmània.

• Al Pacífic, el 19 de febrer de 1945 es produí el primer desembarcament nord-americà en terres japoneses (Iwojima), però la guerra fou decidida pel bombardeig atòmic sobre _____ (6 d'agost) i _____ (9 d'agost). El 2 de setembre el govern japonès signava la capitulació davant els _____.

8. ✍ Després de fer l'exercici anterior, digues quines creus que són les veritables causes d'una guerra.

---

9. ☺ Exposa oralment la teva opinió sobre les guerres. Després, contrasta-la amb la dels teus companys.

10. ♡ Relaciona cada imatge i definició d'ocell amb el nom habitual i el nom científic, que t'oferim desordenats:

- Nom habitual: canaris (p. 64), estornells (p. 56), paddes javanesos (p. 64), quetzal (p. 64)
- Nom científic: *Padda orizivora*, *Pharomachrus mocinno*, *Serinus canarius*, *Sturnus vulgaris*

_____, família dels estúrnids

Nom d'alguns ocells de l'ordre dels *passeriformes* que pertanyen a diversos gèneres, com *Gracula*, *Lamprotornis*, *Spreo* i *Sturnus*. Atenyen uns 22 cm de llargada, tenen el bec fort i punxegut, la cua curta i el plomatge generalment fosc amb reflexos metàl·lics. Són sociables, migradors, insectívors i frugívors.

_____, família dels frangíl·lids

Moixó granívor indígena de les illes Canàries, que ateny de 12 a 13 cm de llargada i presenta, en estat salvatge, una coloració grisa verdosa sobre un fons groc. Fou introduït a Europa al començament del segle XVII, i al final del mateix segle n'aparegueren individus d'un color groc uniforme a causa d'un fenomen de mutació. Actualment és estès per tot el món i n'hi ha gran quantitat de races, aparegudes per encreuaments fets per tal de millorar-ne el cant i la coloració. Un dels ocells de gàbia més populars, és molt preat per la bellesa del seu cant.

_____, família dels estríldids

Ocell de l'ordre dels *passeriformes* de 15 cm, que té el cap, les rèmiges i la cua negres, les galtes i el ventre blancs i la resta del cos grisa. El bec és cònic, gros, massís i de color roig viu, amb les vores i la punta blanques. És apreciat com a ocell de gàbia i habita a tot el SE d'Àsia i a l'Àfrica oriental.

_____, família dels trogònids

Ocell de l'ordre dels *trogoniformes*, de marcat dimorfisme sexual, el mascle del qual és de color verd daurat amb el ventre carmesí, fa 35 cm del bec a la cua i té les dues sobrecaudals centrals de 60 cm. La femella és fosca i les sobrecaudals són de dimensions regulars. Habita als boscos densos i humits de l'Amèrica Central, des del sud de Mèxic fins a Panamà, i actualment és molt escàs.

11. Amplia el teu coneixement del món dels ocells. Busca informació a la pàgina <http://www.grec.net/> dels ocells següents:

colibrís (p. 14)

---

cignes negres (p. 55)

Cygnus atratus

---

pardals (p. 56)

Passer domesticus, família dels ploceids

---

cadenera (p. 56)

Carduelis carduelis, família dels fringíl·lids

---

pit-roig (p. 64)

Erithacus rubecula, família dels túrdids

---

pinsà (p. 64)

Fringilla coelebs, família dels fringíl·lids

---

12. 📖 Relaciona cada paraula amb el seu significat. Utilitza el diccionari, si cal.

1. reencarnació (p. 47)	Ideal i estat suprem en el budisme, consistent en l'alliberament de tot dolor i en l'absència de tot sentit d'individualitat.
2. sake (p. 52)	Nom donat pels europeus als grans funcionaris civils i militars de la Xina imperial.
3. concubina (p. 56)	Acció de tornar a revestir d'una forma corporal, especilament d'una forma humana.
4. nirvana (p. 47)	Persona que viu en cohabitació amb un home i que no estan legalment casats, unió il·legítima.
5. mandarí (p. 56)	Beguda alcohòlica simple, típica del Japó, obtinguda per fermentació amb el <i>kóji</i> (mena de llevat a base de grans d'arròs que han estat atacats pel fong <i>Aspergillus oryzae</i>) del suc resultant de la cocció amb aigua de grans d'arròs sencers.

13. 📖 Completa els fragments trets del llibre. Consulta el diccionari, si cal.

atzucacs   súmmum   capir   cóms   antagònics
inerts   manglar   celeritat   reblar   sordina

1. ...estava formada per un munt de carrerons de cases baixes, molts d'ells _____, on els xinesos vivien... (p. 29)
2. Sir George McPherson acabava la conversa telefònica amb _____. (p. 19)
3. O potser ballaven realment mentre els ocells de les gàbies romanien _____ i dorments, com si als cossos els manqués l'alè calent de la vida. (p. 53)
4. Lin va romandre assegut en un banc molta estona, sota un _____. (p. 79)
5. ..., fent sonar uns clàxons que encara funcionaven amb el vent i una _____. (p. 26)

6. No era solament que els gàbies que tenien fossin de bambú primet o els _____ de la més exquisida porcellana decorada. (p. 34)

7. I el general, en el _____ de la irritació, va cridar: –Algun dia acabaré amb tu... (p. 62)

8. Els ocells eren de totes les formes i mides imaginables, amb becs que indicaven temperaments diversos i fins i tot _____. (p. 35)

9. En els primers moments no havia pogut _____ el que passava. (p. 30)

10. –Agafa'ls, són teus. I aquest pinzell màgic també –va _____ el mag–. (p. 40)

14. ✎ Respon les preguntes següents:

a) Què és l'esclavitud?

---

b) De quines diferents maneres es pot manifestar l'esclavitud?

---

c) Què és per a tu la llibertat?

---

d) Què creus que és necessari perquè una persona sigui lliure?

---

2. A VEURE SI SAPS...?

Du Fu «Escena de neu»

Ploren la guerra tants d'espectres joves!
Tot trist, remuga, sol, el vell caduc.
Tumult de núvols que al capvespre baixen.
Presses de neu que giravolta al vent.*

*Tinc lluny la gerra i sense verd la tassa.
El forn és viu i hi lluu la brasa ardent.
D'enlloc no arriben noves del que passa:
m'assec, tot trist, a fer una carta al buit.*

Traduït del xinès per Joan Ferraté

*Espectre: Imatge d'un mort que s'apareix als ulls d'algú, fantasma, aparició.

Les preguntes següents t'ajudaran a comprovar què recordes de la història d'en Lin Zin:

1. Quina festa celebraven l'avi Song i la seva néta Guang a la ciutat de Singapur?

---

2. Què explica l'avi a la seva néta?

---

3. Quants anys va estar en Lin Zin al servei del governador britànic?

---

4. Què produeix la fugida de Sir George McPherson de l'illa?

---

5. Com reconeix en Lin Zin que la mà que es troba entre la runa és la de la seva dona?

---

6. Quins eren els dos grans amors més íntims d'en Lin Zin?

---

7. De qui havia après l'art de tenir cura dels ocells en Lin Zin?

---

8. Què va fer en Txanglao abans de morir?

---

9. Per què són màgics els ocells?

---

10. Què exigeix el general Kanako a en Lin Zin?

---

11. Quan guareix els ocells en Lin Zin?

---

12. Què succeeix cap a l'any 1945?

---

13. Què passa quan el general descobreix el secret dels ocells?

---

14. Per què deixa de ser esclau en Lin Zin?

---

15. Fes un resum del capítol XVI.

---

16. Quina relació hi ha entre l'avi Song i en Lin Zin?

---

3. DIGUES LA TEVA

A quin paisatge

poden adscriure els somnis

els sense pàtria?

M. Martí i Pol, *Haikús en temps de guerra*

1. 😊 Llegeix els tres poemes que hi ha citats a l'inici del llibre i els textos següents. Explica oralment per què creus que l'autor els ha triat.

Text 1:

EL BAMBÚ

Nom que reben diversos gèneres de plantes de la subfamília de les bambusòidies (gramínies) semblants a la canya. Són de tija molt lignificada, força plena, lluent, resistent i flexible (la canya de bambú o americana), que pot atènyer més de 30 cm de diàmetre i 30 m d'alçada; les seves fulles són llargament lanceolades, gairebé ensiformes. Els bambús són originaris de gairebé tots els països tropicals, especialment de la regió monsònica de l'Àsia oriental. Creixen amb una gran rapidesa: les tiges tendres s'allarguen de 30 a 60 cm cada dia. Totes les parts de la planta són aprofitades pels indígenes. Per llur resistència, són emprades com a fusta de construcció i en l'edificació de bastides. A l'Àsia oriental serveixen per a la construcció de ponts, d'embarcacions, de conduccions d'aigua, de mobles, d'estris domèstics, d'instruments de música, d'objectes ornamentals, etc. El bambú també té interès per a la fabricació de paper, i ha estat usat com a matèria escriptòria als països de l'Àsia meridional, principalment per a transcriure-hi texts religiosos; els fulls tallats de l'escorça del tronc en capes primes van lligats per un trauc a l'extrem esquerre en forma de llibre, molt apaïsat, o de ventall. Els brots tendres són comestibles, i constitueixen una verdura molt apreciada. D'algunes espècies hom extreu també el sucre de bambú. Diverses espècies (*Arundinaria japonica*, etc.) són conreades en jardineria com a plantes ornamentals. El tema del bambú en la pintura xinesa té un prestigi que deriva del simbolisme de la planta, vincladissa i resistent alhora. El bambú és el símbol de l'home superior (junzi) que s'adapta a la societat, però que sap conservar la integritat moral. D'altra banda, el tema del bambú és el més abstracte de la pintura xinesa i el més pròxim a la calligrafia. Permet el màxim joc del pinzell i presenta notables problemes de composició.

<http://www.grec.net>

Text 2:

L'OCELL

Els nostres somnis estan plens de símbols que amaguen desigs íntims. Sovint s'ha associat el fet de somniar ocells amb l'ànima i el desig de llibertat, de situar-nos per sobre de les circumstàncies adverses. Es tracta d'una imatge positiva, reveladora d'un caràcter lluitador i d'un esperit lliure, noble i valent.

Diuen que si veus ocells volar pel cel és senyal d'impaciència; si imagines ocells emigrar és que desitges canviar d'ambient; si visualitzes un ocell engabiats és que trobes que tens la teva llibertat limitada; si somies el vol d'un ocell en un espai limitat, xocant contra les parets i finalment aterrant al nostre cap revela que tenim idees fixes i pensaments complexos; si el somni tracta de la lluita amb aus nocturnes et causarà una gran impressió i revela la teva lluita contra pensaments destructors.

2. 🖱️ Completa els fragments següents trets del text:

- a) Lin Zin va somriure per un moment quan ja al carrer tot semblava una pinzellada puntillista de barrets cònics de palla trenada i tot de peus que corrien _____
_____ (p. 27)
- b) Havia estat llançada davant de la porta del carrer com _____
_____ (p. 31)
- c) Les runes de la casa, que s'havia ensorrat completament, cremaven com _____
_____ (p. 31)
- d) Tots compraven llagostes de camp per tenir més contents els seus ocells cantaires, els procuraven les menges més aviciades, _____
_____ (p. 36)
- e) O potser ballaven realment mentre els ocells de les gàbies romanien inerts i dorments, com _____
_____ (p. 53)

3. ✂️ Llegeix de la pàgina 34 a la 37. Després, respon les preguntes següents:

- a) Quin sentit tenia per als xinesos reunir-se cada diumenge amb els seus ocells?
_____
- b) Per què anomenaven Txanglao el mestre d'ocells?
_____
- c) Explica el doble sentit del fragment següent: *Coneixia perfectament les històries de tots i cadascun d'aquells ocells màgics com ells. I sabia que, a l'esguard de tots dos, no eren ben bé ocells. O potser eren ocells i alguna cosa més.* (p. 43)
_____
- d) Per què creus que l'autor ha titulat l'obra *El concertista d'ocells*?
_____

4. ✍ Llegeix els fragments següents. Després descriu físicament i psicològicament cadascun dels personatges tot seguint l'estil de l'autor:

El governador, **Sir George McPherson**, era un home molt gran. La reina d'Anglaterra el conservava en aquell càrrec malgrat la seva edat tan avançada perquè confiava completament en ell. (p. 18)

Lin ja era un home gran, però es conservava àgil i prim, amb aquella mena de primor que dona el fet de no haver pogut fer mai cap extra en el menjar. (p. 40)

Kanako va captenir amb la rigidesa de sempre, però la llestesa de Lin Zin a l'hora d'acabar la feina mai no donava motiu de queixa al general, la qual cosa potser l'irritava més perquè, com que tot sovint l'esbroncava, els seus motius quedaven molt al descobert per la seva falta de consistència. I el general va començar a beure encara més sake i a mirar-lo d'una manera més esbiaixada i cruel perquè el sake li consumia el cervell. (p. 67)

---

5. ✍ Explica quin tipus de relació i sentiments hi ha entre els personatges següents:

Lin Zin – Sir George McPherson: _____
_____

Lin Zin – Kanako: _____
_____

Lin Zin – Txanglao: _____

_____

Lin Zin – la seva dona: _____

_____

Lin Zin – Song Zin: _____

_____

Song – Guang: _____

_____

6. 📖 Llegeix el conte taoista següent i explica quina és la seva ensenyança:

L'ARPA DOMESTICADA

En la gorja de Lungemen s'aixecava fa molt de temps, molt de temps, un arbre Kiri que era el veritable rei de la boscúria. El seu cim era tan alt, que podia enraonar amb els estels, i les seves rels s'enfonsaven tan pregonament dins la terra, que barrejaven llurs anells de bronze als del dragó d'argent que dormia al seu dessota. I s'esdevingué que un poderós màgic féu d'aquest arbre una arpa meravellosa, l'esperit ferreny de la qual sols podia ésser amansit pel més gran dels músics. Durant molt de temps aquest instrument va formar part del tresor de l'emperador de la Xina, però cap dels qui, l'un darrere l'altre, havien provat d'obtenir una melodia de les seves cordes no aconseguí veure la seva temptativa coronada d'èxit. En resposta a llurs esforços supremes, l'arpa no donava sinó dures notes de desdeny, gens en harmonia amb els cants que ells volien cantar. L'arpa es negava a reconèixer un senyor.

A la fi vingué Peiwoh, el príncep dels arpistes. Amb els dits delicats va amoixar l'arpa, com aquell qui cerca amorosir un cavall rebec, i va posar-se a tocar dolçament les cordes. Va cantar la natura i les estacions, les altes muntanyes i les aigües corrents; i tots els records de l'arbre varen despertar! Un altre cop la dolça brisa de la primavera jugà entre les seves branques. Les joves cascades, cantant gorja avall, somreien a les flors en poncella. Un altre cop van sentir-se les veus somnioses de l'estiu amb llurs miríades d'insectes, i el bonic murmurí de la pluja, i el plany del cucut. Escolteu! un tigre ha rugit, i l'eco de la vall li respon. És la tardor; en la nit deserta, tallant com una espasa, la lluna lluyenteja sobre l'herba glaçada. L'hivern regna per tot, i a través de l'aire ple de neu giravolten els cignes, i calamarsa sonora colpeja les branques amb una joia salvatge.

Després Peiwoh va canviar de to i va cantar l'amor. El bosc va inclinar-se com un jove ardent perdut en els seus pensaments. Allà dalt, semblant a una noia altívola, volava un núvol blanc enlluernador; però el seu pas arrossegava per terra ombres llargues, negres, com la desesperació. El to canvià encara. Peiwoh cantà la guerra, les espases que entrexoquen i els cavalls que renillen. I de l'arpa va alçar-se la tempestat de Lungmen; el rabastall de tro. El monarca celeste, extasiat, va demanar a Peiwoh quin era el secret de la seva victòria.

–Senyor, va respondre, tots han fallit, perquè no canten sinó ells mateixos. Jo he deixat que l'arpa triés el seu tema, i en realitat, no sabia si era l'arpa que era Peiwoh o si era Peiwoh que era l'arpa.

Okakura Kakuzo, *El llibre del te* (p. 51-52)

---

7. ✎ Escriu una frase que descriu què són per a tu les paraules següents:

llibertat _____

record _____

sentiment _____

guerra _____

somni _____

desig _____

amistat _____

lleialtat _____

amor _____

8. ✎ Consulta els diaris i escriu el nom d'un conflicte bèl·lic que s'estigui duent a terme actualment. Després completa el quadre següent:

Guerra _____	
Data d'inici	
Territoris implicats	
Motiu de l'inici del conflicte	
Altres fets d'interès	
Conseqüències del conflicte	
Possibles solucions	

9. ✎ Reescriu el text següent de manera que introdueixis un canvi en la veu del narrador. En Lin Zin, en primera persona, ha de ser qui expliqui aquesta escena:

–Lin Zin, tal com em temia d'unes setmanes ençà, em sembla que els dies de l'imperi de Sa Majestat a Singapur s'han acabat. Provisionalment, és clar... –va precisar-li Sir George McPherson amb una prudència molt britànica.

El governador era conscient que aquell home l'havia servit com a assistent personal amb una polida correcció, sense moure ni un pèl de la cella. Lin Zin sempre tenia el paper discret de fer llits, servir copes després de sopar durant els dies rutinaris d'un diplomàtic. A Lin Zin, li agradava contemplar com el senyor feia girar el brandi dins de la gran copa de nanses en forma de drac; ell li duia damunt d'una safateta de caoba agafada amb les seves mans petites enguantades de blanc. (p. 20-21)

Et suggerim un començament:

Aquell dia el governador em va dir allò que jo ja temia des de feia unes setmanes

---

---

10. 📖 Llegeix el fragment i subratlla els elements i les afirmacions que et semblin allunyades de la realitat:

Quan el mestre va acabar de pintar-los va córrer un vel que cobria tot el marbre per tapar-los i va dir:

–Ara aquests ocells ja no són ben bé als seus cossos. De dia seran ocells normals, però de nit, quan enretiris aquest vel que recobreix el marbre, es desvetllaran amb la claror de la lluna, ballaran en aquesta paret fresca i es guariran. Et pensaves que ja no tenies família, oi? Doncs ara tens una gran família d'ocells per salvar. Depenen de tu, has de córrer i descórrer el vel cada dia. Allibera'ls quan estiguin bons i ells te demostraran la seva gratitud.

–I com ho hauré de fer per alliberar-los?

–Per alliberar-los els resseguiràs el traç amb el pinzell i s'esborraran d'aquest marbre per tornar amb els seus cossos a dins de les seves gàbies. Llavors les traspassaran i marxaran volant per tornar a reencarnar-se en uns cossos nous i completar tot el que no havien pogut fer en la seva vida anterior. Si tot va bé abandonaran aquests cossos d'ocell que ara s'han socarrimat per acabar les vides que no havien pogut acabar abans...

I va afegir:

–Però ells et donaran un senyal. Has d'esperar el senyal... (p. 47-48)

11. ✍ Reescriu el text següent des del punt de vista de Lin Zin i després fes-ho des del punt de vista del general Kanako.

Lin Zin es va asseure a la butaca del governador. Va ser un gest alliberador perquè no ho havia pogut fer mai abans. I des de la butaca es va mirar els ocells pintats pel seu mestre i amic, i va recordar per un moment a qui reencarnaven aquells ocells segons Txanglao.

I potser s'hi va asseure massa temps perquè ja a sol morent tota la tropa japonesa va irrompre a la sala cridant.

Un japonès li posava el ganivet de la baioneta al coll amb cara de matar-lo. Lin Zin no va moure ni una parpella. No era que li plantés cara. Era que en la seva situació no li feia gaire nosa la mort. Però aquella aparença de fredor va fer dubtar e soldat, que s'ho va repensar uns segons mentre la resta l'apuntava també amb les baionetes calades.

Aleshores va entrar un general japonès que va cridar l'alto als soldats. Es deia Kanako. El general s'expressava en xinès d'una forma força entenedora, si més no per a Lin.

–Qui ets?

–El servent del governador...

Lin ho devia dir amb un convenciment tan serè que el general no ho va posar en dubte. (p. 50-51)

Et suggerim els dos començaments:

Narrador 1 (en Lin Zin):

Em vaig asseure a la butaca del governador. Vaig sentir-me alliberat perquè no ho havia pogut fer mai abans...

Narrador 2 (en Kanako):

Les meves tropes s'anaven apropant a la residència del governador. El llum encès a la sala principal ens va fer pensar que encara era allà...

---

12. ✎ Com has pogut comprovar, un mateix argument pot canviar molt segons qui ens l'explica. Això és perquè cada narrador té una visió diferent d'un mateix fet. Ara és la teva oportunitat de provar-ho:

a) Forma un grup de quatre amb els teus companys i esculliu un dels capítols del llibre que us hagi interessat especialment. Justifica la vostra tria.

---

b) Rellegeix el capítol triat. Cada un dels membres del grup l'ha de reescriure des del punt de vista d'un dels personatges. Així, obtindreu una narració vista a través de tots els personatges implicats.

13. ✎ Rellegeix el darrer capítol de la novel·la i respon les preguntes següents:

a) De quins elements de la realitat parteix la història?

---

b) Quin element del món de la ficció hi apareix?

---

c) Quina idea creus que ha volgut transmetre l'autor amb aquesta història?

---

14. 😊 Organitza un debat a l'aula sobre la relació de la realitat i la ficció en la construcció d'un text literari. Consulta l'Annex 1, on trobaràs l'opinió de l'escriptor Gao Xingjian.

4. QUI HO HA ESCRIT?

Giuseppe Ungaretti «Soldats»
Bosc de Courton, juliol de 1918

Som com
a la tardor
en els arbres
les fulles

Traduït de l'italià per Narcís Comadira

Josep-Francesc Delgado va néixer a Barcelona el 1960. És poeta, contista i novel·lista. La crítica ha remarcat la seva capacitat de recreació d'una variant de les novel·les d'aventures: la caracteritzada per la confrontació de l'home amb la natura.

Fruit dels viatges a l'Himàlaia, ha publicat les novel·les: *Si pugues al Sagarmatha quan fumeja neu i vent* (Premi Joaquim Ruyra 1988), *Nima, el xerpa* (Segon premi internacional Europa 1992) i *Sota el signe de Durga* (Premi Nacional de Literatura 1994). A aquests s'hi afegirà *La tomba de Tiangbotxé*.

Amb *Uldevellut* (2002), escrit conjuntament amb la seva dona, va iniciar un cicle de novel·les situades al Pirineu que ha continuat amb *Els llops de la Lluna roja* (premi Ramon Muntaner 2002).

S'ha adreçat al públic més jove en novel·les com, entre d'altres, *L'empaitagrills i la noia de la lluna* (1995), situada a Menorca, *Papitis* (2002) i *I l'Alba no va tenir més por* (2003).

Pel que fa a la poesia, *El temps dels poderosos* (1997) ens permet conèixer una vessant més íntima de l'autor i una síntesi de les imatges catalano-orientals que configuren el seu univers literari.

Amb *El concertista d'ocells* (2002) retrobem en part l'autor del primer cicle de novel·les situades a l'Himàlaia, però amb la mirada fixada ara cap a la cultura xinesa.

1. ✎ Llegeix el qüestionari a l'autor que trobaràs a l'Annex 2. Escriu dues preguntes més que t'agradaria fer a l'autor.

Les teves preguntes:

a) _____
_____

b) _____
_____

2. Consulta l'itinerari de lectura sobre l'autor que trobaràs a la pàgina web de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC): <http://www.escriptors.com/autors/delgadojf/>.

3. Després de realitzar l'exercici anterior, respon les preguntes següents:

a) Quins gèneres literaris ha conreat J.-F. Delgado ?

---

b) Quin és l'origen del nom *Sagarmatha*?

---

4. Busca a través del cercador alguna de les crítiques que ha rebut l'obra de Josep Francesc Delgado. Després copia la que et resulti més interessant.

Et suggerim algunes webs d'interès:

- <http://www.escriptors.com/autors/delgadojf/>
- http://www.mallorcaweb.com/Mag_Teatre/poemessolts2/delgado.html
- <http://www.geocities.com/poesiasantcugat/delgado.htm>
- http://www.dmoz.org/world/Català/Arts_i_cultura/Literatura/Autors/D/Delgado,_Josep_Francesc/

---

5. Després de realitzar l'exercici anterior, respon les preguntes següents:

a) Quines són les característiques més rellevants de la seva producció literària?

---

b) Estàs d'acord amb les afirmacions de la crítica literària que has copiat? Per què?

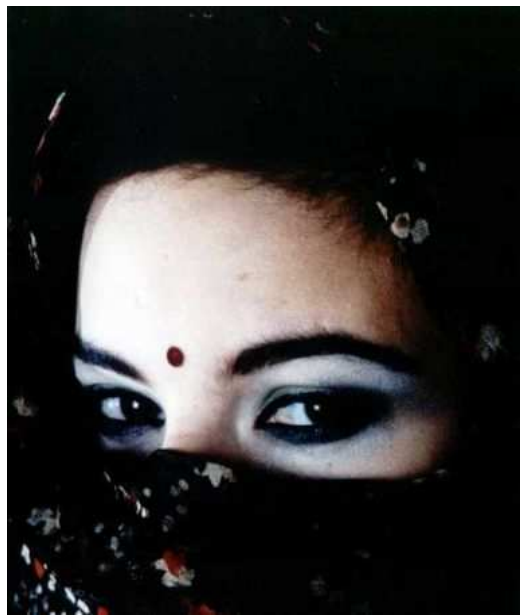
6. Rellegeix la informació obtinguda fins ara sobre l'autor i les preguntes del qüestionari del primer exercici. Prepara amb els teus companys una entrevista per fer-li quan visiti el teu centre.

7. Escriu una carta a l'autor. Explica-li el que t'ha agradat més o el que no t'ha agradat de la novel·la, les sensacions que t'ha provocat i, si ho creus convenient, suggereix-li possibles modificacions.

II. *DE NADOR A VIC*, DE L. KARROUCH

1. DÓNA-HI UN COP D'ULL

L'Asha i jo ens abracem, plorem, riem, parlar és impossible. Jo no sé ni mitja paraula de marathi, ella només sap parlar aquesta llengua. Tinc la sensació d'estar-ho vivint tot a càmera lenta.

Asha Miró, Les dues cares de la lluna

1. Llegeix les afirmacions següents i marca les que siguin veritables. Explica oralment per què no has considerat correctes les altres afirmacions. Pots consultar el mapa i la pàgina web de la *Gran Enciclopèdia Catalana*, <http://www.grec.net/>.

- Nador és una ciutat costanera situada al sud del Marroc.
- Tànger i Ceuta són les ciutats marroquines més properes a Nador.
- Ceuta i Melilla són ciutats de l'Estat espanyol.
- Per viatjar de Tànger a Nador cal passar per Tetuan.
- El nom de Nador en àrab és *Al-Nadur*.
- La ciutat de Nador té uns 6.000 habitants aproximadament.

2. 👉 Consulta la web de l'Ajuntament de Vic <http://www.ajvic.net/> i respon les preguntes següents:

a) Quina extensió té la ciutat de Vic?

---

b) Entre quins carrers es troba el n. 29 del carrer de Sant Pau?

---

c) Quines fires i mercats s'organitzen i en quins mesos?

---

d) Qui és Josep Maria Sert i Badia?

---

3. ✎ Respon les preguntes següents:

a) Quin és el record que tens més present de la teva infantesa?

---

b) A quin lloc succeeix aquest record?

---

c) Creus que els homes i les dones poden fer les mateixes feines? Raona la teva resposta.

---

d) Coneixes algú que s'hagi sentit discriminat alguna vegada pel teu aspecte físic o per algun altre motiu? Explica-ho.

---

e) Quin és el país més llunyà que has visitat?

---

f) Explica quin aspecte de la seva cultura et va sorprendre més.

---

4. 🗎 Llegeix les frases següents escrites en català que, fonèticament, poden semblar d'altres idiomes. Després relaciona cada frase amb l'idioma corresponent.

1. Tinc tanta sang que a les cinc tinc son. _____
2. Duc pa sec al sac, m'assec on sóc i el suco amb suc. _____
3. Un bon jornal fa de bon suar. _____
4. D'un buf va quedar pitof. _____
5. Fa mal aquí, fa mal allà. _____
6. L'ànec ha mort sense haver-hi hagut cap espeter nec. _____
7. Elàstics blaus fan fàstic si es taquen i es mullen. _____
8. Qui li piqui que s'ho rasqui _____
9. A pi alt escala li cal; si cal, du-li. _____
10. Avis murrís porten els nuvis a Gràcia en òmnibus gratis. _____

xinès	alemany	japonès	francès	asteca
llatí	rus	polonès	àrab	anglès

5. ☑ Llegeix les afirmacions següents i marca les que siguin veritables. Raona la teva resposta.

- Tots els alfabetos s'escriuen d'esquerra a dreta perquè és el més normal i el cervell humà hi està especialment preparat.
- La llengua catalana està plena de paraules d'origen àrab; per exemple *síndria, endívia, albercoc, albergínia...*
- El tamazight (la Laila l'anomena *berber*) és parlat en un extens territori (Líbia, Argèlia, Egipte, el Marroc, Mali, Tunísia, Mauritània, Níger, Nigèria i Burkina Fasso).
- La llengua de les escoles del Magreb és l'àrab.
- La paraula *àrab* equival a *islàmic* o *musulmà*.

2. A VEURE SI SAPS...?

Però, no vaig poder evitar que aquest pensament que se m'havia imposat amb una força inusitada, sense la meua voluntat hi tingués cap mena de paper, com un regal enverinat que em vingués de qui sap on, em despertés una altra mena de por. La por de deixar de ser qui era. Però aquesta por portava de bracet una esperança: la de poder ser un altre que podia ser millor encara del que era.

Jaume Cella, *Silenci al cor*

Les preguntes següents t'ajudaran a comprovar què recordes de la història de la Laila.

1. De què tenia por la Laila quan es va acomiadar dels seus parents i amics de Nador?

---

2. Què és el que recorda de casa seva?

---

3. Per què es mostra inquieta la Laila mentre és a l'avió?

---

4. Quina és l'adreça de la família Karrouch a Vic?

---

5. On havien nascut les dues àvies de la Laila?

---

6. Quina és la primera imatge d'una dona que li va quedar gravada a la ment?

---

7. Per què creu la Laila que el seu germà Nourdine és el preferit de casa seva?

---

8. Quin sentiment experimenta la Laila durant la primer setmana d'estar a Vic?

---

9. Què pensava la Laila d'haver d'aprendre dues llengües a l'escola?

---

10. Per què no podia sortir la mare de casa quan va arribar a Vic?

---

11. Quina festa celebraven els Karrouch a Nador en lloc del Nadal?

---

12. Per què la Laila rep el rebuig d'alguns nens i nenes?

---

13. Què explica la mare, la Fadma, a la Laila de quan era petita a Algèria?

---

14. Com és que la Fadma finalment es posa a treballar?

---

15. En quin moment la Laila té un fort enyorament de Catalunya per primer cop?

---

16. Per què es decoraven les mans, la cara i els cabells amb zasotx i henna?

---

17. Quan de temps passa des que la família Karrouch arriba a Vic fins que torna de vacances a Nador per primera vegada?

---

18. Quin sentiment va tenir la Hakima en retrobar la seva amiga Laila després de tants anys?

---

19. Què és el dot?

---

20. Per què va venir l'avi del Marroc a Catalunya?

---

21. Com és que no molestaven la Laila els comentaris discriminatoris d'alguns dels seus companys d'institut?

---

22. Per què va haver de deixar de practicar l'atletisme?

---

23. On i quan coneix en Mohamed?

---

24. Quina memòria té la Laila de la seva àvia després de morta?

---

25. Quins canvis va haver-hi a la vida de la Laila l'any que feia COU?

---

26. Com van ser els inicis en el món laboral de la Laila?

---

27. Com va superar aquella situació?

---

28. On van a viure la Laila i en Mohamed després de casar-se?

---

29. Què decideix fer amb la seva vida després de tenir la seva filla Ikram?

---

30. Amb quina llengua decideixen parlar la Laila i en Mohamed a la seva filla? Per què?

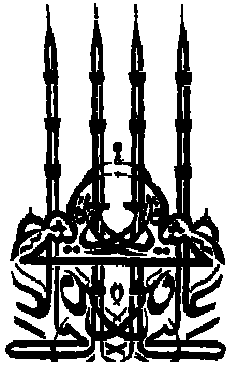
---

31. Què opina la Laila sobre la seva vida després de 18 anys d'estar-se a Catalunya?

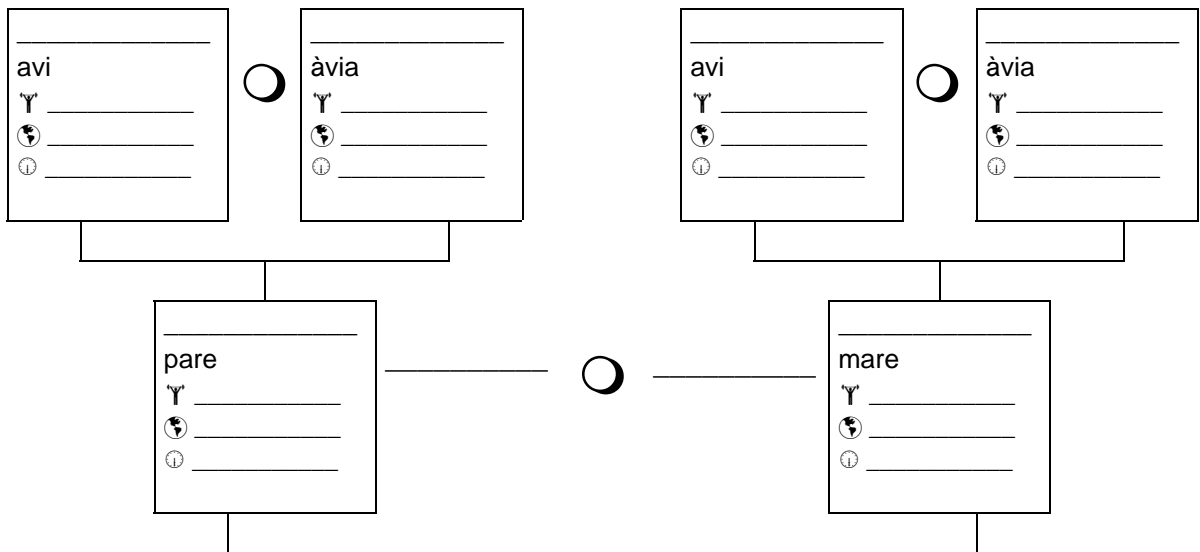
3. DIGUES LA TEVA

Aquells que han estat capaços de treure el màxim aplom dels que tenien a la vora, han viscut així en companyia amb grandíssim plaer i amb la confiança més ferma. I, inclús si hi han compartit la més completa familiaritat, no ploren com si calgués compadir-se'n aquell que ja ha arribat a terme i se'n va abans que ells.

Epicur, *Màximes capitals*

1. 🖐️ Delimita, en un mapa mut, el trajecte que segueix la protagonista i quin mitjà de transport utilitza quan va de Nador a Vic per primera vegada.
2. 🖐️ Completa el teu arbre genealògic. Abans, pots consultar l'arbre genealògic de la Laila (que trobaràs a la p. 53).

Y	Ofici
🌐	Lloc de naixement
🕒	Data de naixement / mort

3. Llegeix les afirmacions següents i després marca les activitats que explica la Laila que feia la gent al Marroc i que nosaltres no fem a Catalunya:

- Anar a buscar aigua al pou amb ampolles reciclades.
- Fer el pa a casa.
- Jugar a l'hort.
- Les noies, portar el mocador al cap.
- Utilitzar llum d'oli o espelmes per il·luminar casa seva.
- Dormir a terra sobre una catifa i unes mantes.
- Regatejar el preu dels productes.
- Començar l'escola als 7 anys.
- Anar a la mesquita a aprendre l'Alcorà.
- Menjar amb la mà dreta.
- Les dones grans s'han de vestir de blanc.
- Pintar-se els ulls i les mans.
- Als pobles les dones s'encarreguen dels petits animals domèstics.
- Les famílies estableixen compromisos de matrimoni quan els nois i les noies són petits.
- Anar a buscar aigua al pou amb ampolles reciclades.
- Fer el pa a casa.
- Jugar a l'hort.
- Les noies, portar el mocador al cap.
- Utilitzar llum d'oli o espelmes per il·luminar casa seva.

4. ✎ Per què creus que la Laila escriu la frase (a la pàgina 112) *Més que diferents, són dues cultures totalment oposades*?

---

5. 🗎 Explica algun tret diferencial del nostre país en comparació amb d'altres, perquè joves procedents d'un altre país tinguin informació abans de viure a Catalunya. Has de tenir en compte el seu país d'origen.

Procedència

el Japó

Llengua _____

Educació _____

Alimentació _____

Família _____

l'Argentina

Llengua _____

Educació _____

Alimentació _____

Família _____

el Marroc

Llengua _____

Educació _____

Alimentació _____

Família _____

6. ✍ A quin país t'agradaria anar a viure amb la teva família. Per què?

---

7. ✍ Escribe un text narratiu d'unes 200 paraules que es basi en el fragment següent: *Havia desitjat tant que arribés aquell dia que, un cop vaig ser-hi, els meus sentiments es van barrejar i vaig tenir sensacions que abans no havia tingut ningú.* (p. 9)

8. 🗎 Llegeix una recepta d'un dels plats que cuinava l'àvia de la Laila. Després completa-la. Pots consultar la web <http://www.cocinadelmundo.com/paises/morocco/>.

Cuscús *marrakesh*

Temps de cocció: ____ minuts.

† Recepta per a 4 persones.

🍴 **Ingredients:** mig quilo de cuscús, sal, pebre vermell triturat, _____, comí, oli de _____, un quilo i mig de carn de _____ sense os, dos pollastres, un quilo de pastanagues, dos pebrots verds, un quilo de tomàquets, un quilo de carbassa, pèsols o mongetes seques, cigrons, _____.

🍴 **Preparació:** Per a preparar 500 g de cuscús, agafeu un recipient amb aigua bullint salada en la mateixa quantitat que introduïrem de gra de cuscús en bullir. _____ i deixeu-ho coure un minut a foc fort i quatre minuts a foc lent. Afegiu-hi una cullerada sopera d'oli d'oliva o una mica de mantega. Remeneu-ho i llestos!

Sofregiu dues cebes amb coriandre, sal, pebre vermell triturat, mitja cullerada de safrà, llavors de _____ en pols en mig de litre d'oli de _____ fins que es dauri una mica. Afegiu-hi carn de xai tallada a trossos i un litre d'aigua. Afegiu-hi un pollastre tallat en vuit peces. Cuineu-ho durant 30 minuts, afegiu-hi l'estofat, mig quilo de pastanagues tallades a trossos de dos centímetres després de pelar-les, dos pebrots verds tallats a tires, mig quilo de tomàquets tallats a grills, i mig quilo de _____ pelada i tallada a rodanxes de tres centímetres d'ample, un grapat de pèsols i un quart de quilo de panses. Coeu-ho durant uns ____ minuts més. Amaniu-ho al gust.

▶ **Consells:** Col·loqueu els cuscús en una safata en forma de volcà. En el centre, poseu-hi l'estofat, tireu la salsa sobre el cuscús, adorneu-ho amb julivert.

Bon profit!

9. ✎ Reescriu el text següent de manera que introdueixis un canvi en la veu del narrador. La veïna de la Laila, la Hakima, és qui ha d'explicar la història.

El poble semblava que estigués de dol. No s'havia mort ningú, però, en aquells moments, el que més desitjava era no haver de viure aquelles hores tan tristes. Tothom venia a acomiadar-se a la casa gran, a aquella casa on quedaven enrere tots els records de la meva infantesa.

Era el mes d'agost de l'any 1985. Havia desitjat tant que arribés aquell dia que, un cop vaig ser-hi, els meus sentiments es van barrejar i vaig tenir sensacions que abans mai no havia tingut mai.

–Pensaràs en nosaltres, ara que ens deixes? –deia la meva àvia, la meva estimada i dolça àvia.

Els ulls se'm van humitejar però no vaig respondre. Simplement vaig somriure i vaig abaixar la mirada tímidament.

De sobte, la veu d'una nena em cridava.

–Laila, Laila! –era la meva veïna, la Hakima, un any més gran que jo–. És veritat que marxés a Hispània? (p. 9)

Et suggerim un començament:

El poble semblava que estigués de dol. No s'havia mort ningú, però em sentia molt trista perquè una de les meves millors amigues, la Laila, un any més petita que jo, marxava del poble. Aquella tarda anàvem tots els veïns a acomiadar-nos de la seva família.

---

10. ✎ Reescriu el text següent i canvia la primera persona del singular per la tercera:

Ens van donar una llista de llibres i material. També, el pare, ens va comprar roba, sabates i botes per a tots.

–Vull que us espereu l'un a l'altre, tots. Així no us perdreu. Sobretot vigileu la Rashida –va avisar el pare a la Hayat i a en Nourdine. Ells van dir que sí amb el cap.

La Nati, la Mercè, la Carme i tots els professors van ajudar-nos. La Nati feia «classes extra» de dotze a una. La Mercè tenia una aula al seu càrrec i, entremig de classes, ens venia a buscar per fer lliçons particulars.

No ens va costar gaire aprendre. Érem només dues famílies de magribins i això ens va facilitar les coses.

La Jamila que anava a la meua classe, feia anys que era a Vic i no parlava gairebé l'àrab. Tampoc parlava el berber, per tant jo havia d'aprendre ràpid si volia comunicar-me amb els companys.

Jo vaig anar a primer, la Rashida a P-4. En Nourdine i la Hayat sempre anaven a la mateixa classe, a tercer. En Nourdine treia més bones notes que la Hayat.

La meua senyoreta es deia Elena. La recordo com una foto en la meua ment. Era rosseta d'ulls blaus, una dona molt dolça i amb un do per ensenyar d'admirar. Me l'estimava molt, l'Elena.

La nova vida m'agradava. Tot era diferent respecte al meu passat. (p. 41)

---

11. ✍ Reescriu el text tot introduint un canvi en la veu del narrador: en comptes de ser la Laila qui explica l'escena, imagina què diria en Nourdine, el seu germà gran. Després fes el mateix des del punt de vista de la mare.

Les vacances es van acabar i ens preparàvem per tornar a l'escola. La mare ens va dir que no ens compraria res de roba, que ens l'hauríem de passar l'una a l'altra. A mi aquesta excusa em servia per poder agafar la roba d'en Nourdine. A ell no li feia gràcia, gens ni mica. Jo me la posava igualment quan ell sortia amb els seus amics. Quan tornava em trobava canviada amb la meva roba. A vegades m'enganxava a casa amb la seva roba. Jo realment estava farta que li compressin roba només a ell.

–És que vosaltres sou nenes i us la podeu passar, i ell, no –deia la mare–. Aquest era un comentari que sobrava, jo sabia que li haurien comprat igualment tant si hagués estat nen únic com si no. (p. 67)

Narrador 1 (en Nourdine):

Les vacances es van acabar i ens preparàvem per tornar a l'escola. La mare va dir a les meves germanes que no els compraria res de roba, que se l'haurien de passar l'una a l'altra. A mi aquesta situació em molestava molt perquè sabia que seria un motiu d'enfrontament amb les meves germanes, especialment amb la Laila...

Narrador 2 (la mare):

Les vacances es van acabar i calia fer els preparatius per tornar a l'escola. Els diners no ens arribaven per a comprar roba i material escolar per a tots els fills. Així que, tot i que ens sabia molt de greu, vam haver de dir a les nenes que s'haurien de passar la roba de l'una a altra...

---

12. ✍ 😊 Llegeix el fragment següent:

El dia següent, el pare ens va portar a Nador, a uns quilòmetres del poble, a visitar totes les tietes: vam anar a casa de la tieta Habbiba, la tieta Lluïsa, la tieta Fadira... També ens va portar a casa d'una senyora que es deia Fadma, com la mare. Aquella senyora tenia molts fills. Jo no sabia qui era, i tampoc vaig demanar-ho.

La senyora va córrer, va abraçar el pare, després la mare i finalment ens va saludar a tots nosaltres. Em va estranyar molt que sabés el nom de tots.

Havien passat dues setmanes, i ens en restava una més. Jo desitjava que aquella setmana es fes una miqueta més llarga. Els familiars i veïns sempre venien a la casa gran. Quin gust era tornar-nos a veure tots! Els avis no podien estar més alegres i se'ls veia molt orgullosos, tots dos. La Hakima en aquells quinze dies semblava tornar una mica a la infantesa.

Un dia, aquella senyora, la Fadna, ens va venir a visitar, amb els seus fills. Va tornar a abraçar el pare. Jo me la vaig quedar observant perquè no era gens normal al poble veure que una dona saluda un home i menys abraçar-lo. Si això hagués passat a Catalunya no hi hauria donat tanta importància, però aquí sí que em va sorprendre moltíssim.

La Fadna va parlar durant molta estona amb el pare, després s'hi va afegir la mare, els avis i la Traitmas, una senyora gran del poble.

Em va picar la curiositat i li vaig dir a la Said, la meva cosina gran, que m'expliqués què passava amb aquella reunió imprevista. Ella em va contestar:

–És que volen comprometre la Hayat amb el fill de la Fadma, en Mohamed. El teu pare no ho vol de cap manera, però el problema és que la Hayat l'ha vist i li agrada molt. Ara pretenen convèncer el teu pare i... (p. 85)

- a) Forma un grup amb deu companys més i escriu el guió teatral de l'escena descrita en el text que has llegit.
- b) Representa l'escena davant de tota la classe. Tingues en compte el punt de vista de cada personatge en relació al possible casament de la Hayat a l'hora de fer les interpretacions .

13. Llegeix el text i contesta les preguntes següents:

- a) Quins costums troba la Laila a Catalunya diferents dels habituals per a la seva família quan vivien a Nador?

- b) T'ha passat a tu, també, de voler fer alguna cosa que no li sembla bé a la teva família? Quina? Has arribat a algun acord amb el teus pares?

El pare volia que estudiés una carrera:

–Perquè aquí, a Catalunya, és molt important estudiar –em deia molt sovint.

La mare, en canvi, no ho veia d'aquesta manera. Deia que estudiar «és perdre el temps, ja que les dones estem fetes per estar a casa». M'ho repetia contínuament.

Les coses havien canviat moltíssim en poc temps: a Vic i a tot Catalunya va arribar-hi una massa d'immigrants molt important, fet que vaig veure positiu per una banda i negatiu per una altra. L'aprenentatge del català i el castellà i la integració en general es van fer més difícils, i la mescladissa de la gent va començar a disminuir, i a l'escola es formaven, sovint, grupets d'estrangers i grupets de catalans i castellans.

Els pares ens havien deixat clar sempre que si algú ens oferia tabac o ens deia d'anar a la discoteca que ens hi neguéssim, sobretot ens ho van remarcar a les nenes, perquè està molt mal vist al Marroc que una noia fumi i vagi a les discoteques. El pare també va prohibir tot això a en Nourdine. Amb mi no hi va insistir gaire. El pare confiava molt en mi i sabia que no seria capaç de decebre'l.

Moltes vegades les amigues de l'Institut quedaven per anar a sopar. Jo ni ho demanava al pare. Amb una excusa o altra els deia que no hi podia anar o que no em deixaven. Sabia que el pare em diria que no. De cap manera em deixaria arribar tan tard a casa, excepte una vegada que em vaig atrevir a demanar-l'hi esperant un no rotund. Em vaig equivocar. La mare li havia explicat que era un sopar en un restaurant petit i que seríem poca gent. (p. 109-110)

14. ✍ El testimoni de la Laila ens aporta un punt de vista sobre la immigració a Catalunya. Després de llegir les pàgines 149 i 150 redacta el teu propi escrit autobiogràfic sobre la immigració a la teva població.

Et suggerim un començament:

Jo visc a _____. A la meua ciutat/poble, en els darrers anys, han arribat un bon nombre de nois i de noies procedents de _____

---

15. ✍ Com has pogut comprovar, un mateix argument pot canviar molt segons qui ens l'explica. Això és perquè cada narrador té una visió diferent d'un mateix fet. Ara és la teua oportunitat de provar-ho: Forma un grup de quatre amb els teus companys i esculliu un dels capítols del llibre que us hagi interessat especialment. Justifica la vostra tria.

Rellegeix el capítol triat. Cada un dels membres del grup l'ha de reescriure des del punt de vista d'un dels personatges. Així, obtindreu una narració vista a través de tots els personatges implicats.

16. ✍ Després de llegir aquesta novel·la autobiogràfica, respon les preguntes següents:

a) De quins elements de la realitat parteix la història?

---

b) Quins elements del món de la ficció hi apareixen?

---

c) Quina idea creus que ha volgut transmetre l'autor amb aquesta història?

---

17. 😊 Organitza un debat a l'aula sobre la relació de la realitat i la ficció en la construcció d'un text literari. Consulta l'Annex 1, on trobaràs l'opinió de l'escriptor Gao Xingjian.

4. QUI HO HA ESCRIT?

En novel·la no hi ha, com en el teatre, una caixa d'escenari concreta dins de la qual, per convenció, hi cap tot el món. En novel·la hi ha directament el món.

Jaume Cabré, *El sentit de la ficció*

1. ~~L~~legeix el qüestionari següent. Escribe dues preguntes més que t'agradaria fer a l'autora.

QÜESTIONARI

– **Com va sorgir la idea d'escriure *De Nador a Vic*?**

Va sorgir quan jo esperava el naixement de la meva filla Ikram. No sé per què de sobte tenia la necessitat d'expressar els meus sentiments i treure a l'exterior allò que tant desitjava, d'alguna manera, de compartir amb la gent. Vaig pensar que explicant la meva vida podria ajudar a altres nousvinguts perquè s'adonessin que els immigrants podem fer vida normal i podem estimar el país d'acollida. Per altra banda, vaig creure que ajudaria a donar més informació sobre la meva altra cultura a la gent autòctona.

– **Quins elements són reals i quins són ficció a la teva novel·la?**

És una novel·la que no conté cap element de ficció, tots els fets són reals, fins i tot els noms i les dades dels personatges.

– **Quina és la ciutat dels teus somnis?**

La ciutat dels meus somnis és una barreja de dues, és a dir, una ciutat àrab amb elements catalans i andalusos o a la inversa.

– **Escriuràs una altra novel·la?**

Sí, perquè veig que he aconseguit el meu objectiu d'informar i d'explicar. Per altra banda, veig que la gent té interès a conèixer. Tinc ganes de continuar i de seguir fidel al meu estil senzill i transparent.

Les teves preguntes:

a) _____

_____

b) _____

2. La novel·la que ha escrit Laila Karrouch, i la seva pròpia vida, han tingut un gran ressò mediàtic. Busca a través del cercador informació sobre Laila Karrouch:

a) Quin premi literari ha obtingut *De Nador a Vic*?

_____

b) Quins mitjans de comunicació van parlar d'aquesta autora quan va publicar *De Nador a Vic*?

_____

c) Quins valors es remarquen de la seva obra?

_____

d) L'autora ha participat en xerrades a les escoles, ha visitat casals de joves, biblioteques, centres culturals... Fins i tot, ha col·laborat en alguna Festa Major. Per què creus que desperta tant d'interès?

_____

Et suggerim algunes webs d'interès:

- <http://www.osona.com/lilibrelailakarrouch.htm>.
- http://www.eldimoni.com/article.php?id_article=958
- <http://www.xtec.es/ieselfoix/barracons/n24/biblioteca.htm>
- <http://www.latralla.com/novetats.htm>.
- <http://www.comradio.com/programes>

3. Llegeix la crítica literària de l'Andreu Sotorra sobre l'obra de Laila Karrouch i contesta les preguntes següents:

a) Quines característiques té l'estil d'aquesta autora segons aquest crític?

_____

b) Per què atribueix a aquest llibre un paper pioner?

_____

c) Estàs d'acord amb la valoració que es dona a aquesta novel·la? Per què?

_____

La força moral d'una autora

ANDREU SOTORRA

Quan Laila Karrouch, amb vuit anys, va arribar del Marroc a Catalunya, l'any 1985, aquí, segurament que encara tot just ens adonàvem de la influència social que, en pocs anys, tindria la nova immigració –que ja era un fet consolidat en altres països– i de com, lentament, canviaria els esquemes que, durant mig segle, havien semblat inamovibles.

És també a partir de finals dels anys 80 que, en l'àmbit de la literatura, sobretot per a joves, alguns autors catalans, conscients d'aquest nou paisatge humà, reflecteixen en les seves obres la nova realitat, els altres dels altres catalans, i ho fan des de la ficció, amb protagonistes immigrants, en trames situades tant aquí com en els seus indrets d'origen. En alguns casos, amb històries intuïdes. En altres, fruit de documentacions, viatges o testimonis.

Vint anys després, la ficció s'ha fet realitat quotidiana. I casos com el de la Laia Karrouch pel que fa a la immigració –comparable a Asha Miró en l'àmbit de l'adopció– són els primers que fan un primer relleu literari saludable que hauria de tenir seguidors perquè, com es tantes etapes històriques, no calgui esperar mig segle per escoltar els testimonis de primera mà. Ningú com un autor o una autora d'origen immigrant pot parlar més bé del que representa deixar el lloc d'origen per començar en un lloc desconegut.

De Nador a Vic és el testimoni d'una marroquina, des del dia de comiat del seu poble fins al naixement de la seva primera filla aquí. Entremig, adaptació escolar, llengua, noves amistats, algun petit brot xenòfob, costums, influències, èxits, desenganys, lluita per sobreviure, lluita per ser una catalano-marroquina entre catalans i una marroquino-catalana entre marroquins.

El llibre, últim premi Columna Jove, té un indubtable interès pel seu contingut i pel seu paper pioner. ¿Quantes històries més similars ens envolten? Possiblement són els joves, a través de l'escola, els que coneixen més de prop la realitat d'infants i joves immigrants, musulmans o no. Per això el relat, editat a la Col·lecció Columna Jove, ha fet ja el pas a la col·lecció Clàssica, perquè, en aquest cas, són els adults aquells que menys coneixen de prop la relació amb la cultura immigrada.

Respira credibilitat

El relat respira credibilitat i té alguns moments emocionants. La sinceritat de l'autora és l'element principal. No hi ha artificis ni fabulació. Diria que la Laila Karrouch no ha pretès fer una novel·la, que no vol dir que no se'n guardi una per fer, i per això no ha farcit la seva història de passatges gratuïts que recreïn la morbositat lectora ni de passatges que desprenguin cap mena de ressentiment. Que algú et digui moro o mora amb un to despectiu, que algú no et vulgui llogar un pis o no et vulgui donar feina pel teu origen –ni que parlis català–, no vol dir que tothom sigui tallat pel mateix patró. Sempre hi ha algú altre que no té por de la diversitat. Vet aquí la força moral de l'autora.

Avui (suplement de cultura), 15 d'abril de 2004

4. ✍ Rellegeix la informació obtinguda fins ara sobre l'autora i les preguntes del qüestionari del primer exercici. Prepara amb els teus companys una entrevista per fer-li quan visiti el teu centre.

5. ✉ Escriu una carta a l'autora. Explica-li el que t'ha agradat més o el que no t'ha agradat de la novel·la, les sensacions que t'ha provocat, i si ho creus convenient, suggereix-li possibles modificacions.

Adreça-la a lailakarrouch@hotmail.com

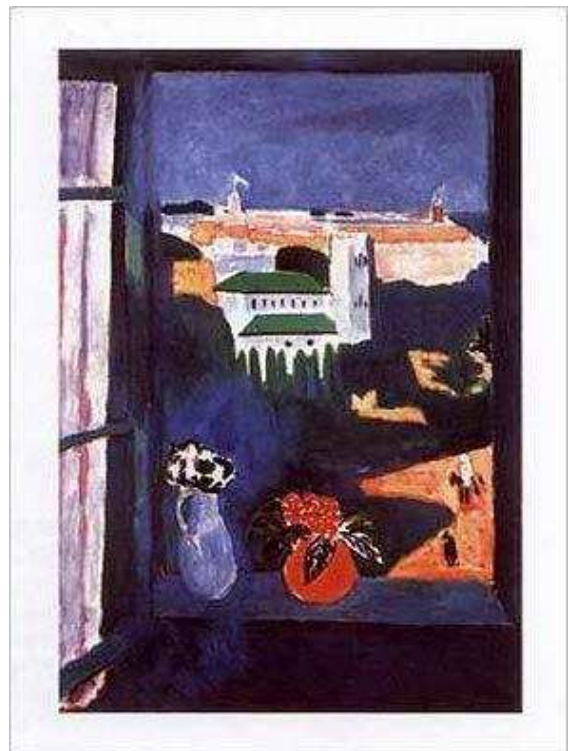

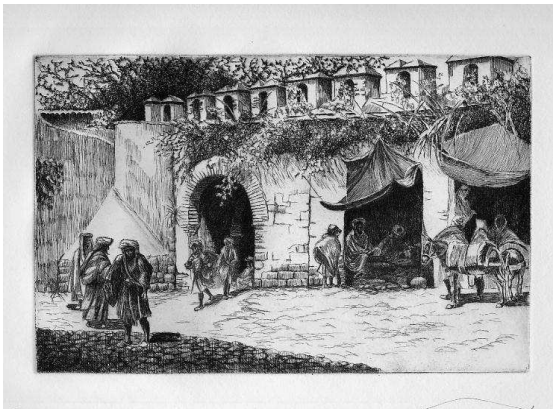

Finestra a Tànger, de H. Matisse

III. SOMNI DE TÀNGER, DE X. VERNETTA

1. DÓNA-HI UN COP D'ULL

I el col·leccionista deixa la ciutat i busca en paisatges diferents altres somnis que puguin fer-se seus. I no s'acosta, abans d'anar-se'n, a mirar des de la barana de qualsevol pont l'aigua i les cases que hi donen, i els altres ponts arrenclerats i les gavines inquietes i la gent que hi passa, i marxa sense que ni una llàgrima indiscreta ni un petit gest d'angoixa el facin adonar de qualsevol dolor, de qualsevol inquietud que pugui tenir a dins.

Maria Mercè Roca, *El col·leccionista de somnis*

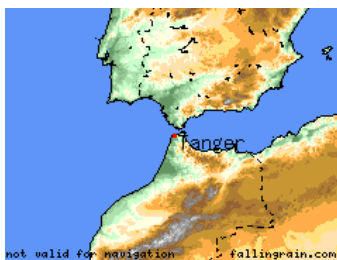
1. ✎ A partir de la lectura del títol, l'índex i la coberta posterior, digues quin creus que serà l'argument de la novel·la. Raona la teva resposta.

---

2. ☑ Llegeix les afirmacions següents i marca les que siguin veritables. Explica en una frase per què no has considerat correctes les altres proposicions.

- Tànger és la capital del Marroc.
- Tànger és una ciutat marroquina situada a l'entrada de l'Estret de Gibraltar.
- Tànger és una ciutat de l'Estat espanyol situada a l'entrada de l'Estret de Gibraltar.

3. 🖐️ Explica el significat dels mots següents. Fixa't en el context de la novel·la. Consulta un diccionari o una enciclopèdia, si et cal.

pastera (p. 10): _____

_____

arraulir-se (p. 13): _____

_____

aritmètica (p. 14): _____

_____

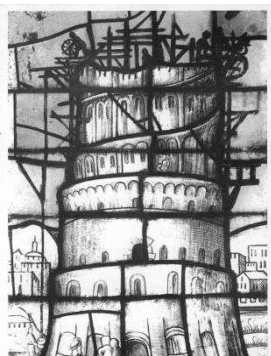
salnitre (p. 17): _____

_____

raï (p. 44): _____

_____

4. ✍️ Respon les preguntes següents:

a) Quines llengües coneixes bé a més del català i el castellà? On les has estudiat o qui te les ha ensenyat?

_____

_____

b) De quines llengües saps algunes paraules aïllades? Com les has après? Escriu-ne alguna.

_____

_____

c) Què creus que et passaria si arribessis a un país i no en coneguessis la llengua? Què faries en aquesta situació?

_____

_____

d) Tens algun amic o alguna amiga que visqui a la teva ciutat o al teu poble i que hagi nascut fora del nostre país? D'on procedeix la seva família?

---

e) On van néixer els teus pares? I els teus avis? Explica breument els canvis de residència que ha fet la teva família en els darrers cinquanta anys.

---

5. ✎ Respon les preguntes següents:

a) Què entens per racisme?

---

b) Creus que hi ha gent al nostre país que rebutja els immigrants? Per què?

---

c) Coneixes algú que hagi patit una situació de discriminació racial? Explica-la.

---

6. ✎ Completa la llista següent i digues el lloc de procedència dels objectes que t'envolten:

<u>Objecte</u>	<u>Procedència</u>
1. Números	1. Aràbics
2. Cacao	2.
3. Patata	3.
4. Pizza	4.
5. Tabac	5.
6. Arròs	6.
7. Pólvora	7.
8. Seda	8.

7. ✎ Després de fer l'exercici anterior, digues si creus possible que una societat progressi sense aportacions de l'exterior. Raona la teva resposta.

---

2. A VEURE SI SAPS...?

L'argument també és el rostre de la novel·la.

Jaume Cabré, *El sentit de la ficció*

Llegeix les preguntes següents que t'ajudaran a seguir la història de l'Akram. Les pots contestar a mesura que avances en la lectura de *Somni de Tànger*.

CAPÍTOLS 1-5

1. Quin interès té el patró de la pastera a fer el viatge? Argumenta la teva opinió sobre l'actitud demostrada per aquest personatge.

---

2. Per què creus que el policia accepta la versió de l'Abdallah segons la qual eren onze els viatgers quan els altres companys afirmaven que eren dotze?

---

3. Com aconsegueix l'Akram fugir dels policies que els esperen a la costa?

---

4. A quina ciutat vol anar l'Akram?

---

5. Per què creus que ha sortit de Tànger?

---

6. Què creus que desitja trobar? Quins canvis vol fer a la seva vida quan arribi al seu destí?

---

7. Per què menteix i fa servir el nom de Karl?

---

8. Quins indicis fan pensar que la Nerea i l'Akram s'agraden?

---

9. Què percep l'àvia de la Nerea que li permet descobrir l'autèntica identitat de l'Akram?

CAPÍTOLS 6-10

10. Creus que la noia d'Informació ha atès correctament l'Akram? Per què? Raona els motius del comportament d'aquesta noia.

---

11. Segons la Nerea (a la p. 41), *Pots arribar a estimar qualsevol lloc, qualsevol país, qualsevol persona, amb la mateixa intensitat que has estimat la ciutat on vas créixer, sigui quina sigui.* Comparteixes la seva afirmació? Per què?

---

12. Qui són els caps pelats? Què creus que significa l'expressió *Caps pelats de cabells i d'idees* (p. 42)?

---

13. Qui és la gent del Sud per a aquests caps pelats? Quines actituds demostren cap a la gent del Sud i cap a la gent del Nord?

---

14. Què fa l'Akram amb la bomba? Quins danys causa l'explosió?

---

15. Com aconsegueix la policia enxampar els quatre terroristes?

---

16. Quina relació s'estableix entre el tinent Alfaro i en Vicent?

CAPÍTOLS 11-15

17. Per què creus que en Dani vol acompanyar en Karl (l'Akram) fins a Barcelona?

---

18. Explica com es fan amics en Dani i l'Akram.

---

19. Per què creus que en Dani sent admiració per en Karl (l'Akram)?

---

20. Què pensa l'Akram quan troba la cartera de l'Abdallah a la butxaca interior de la caçadora?

---

21. Fes el resum de l'últim capítol.

---

3. DIGUES LA TEVA

Però no li sabia greu d'haver-los obert. Sentia que amb aquest gest començava a decidir per ell mateix la seva pròpia vida. Com si s'hagués fet gran d'una manera diferent de quan el seu cos havia canviat. I per primer cop pensava seriosament que algun dia hauria d'abandonar aquella casa per saber si podia espavilar-se ell tot sol.

Emili Teixidor, *Cor de Roure*

1. ✎ Després de llegir la novel·la, explica el significat de les expressions següents:

a) ...fet un pòtol. (p. 16): _____

b) ...et duran de franc. (p. 27): _____

c) ...li fan cor a ple pulmó. (p. 46): _____

d) ...el dus a la garjola. (p. 54): _____

e) ...estar al peu del canó. (p. 54): _____

f) ...li he fet la cara nova a un paio. (p. 57): _____

g) *Aquest cop, sí que l'han vessada!* (p. 58): _____

h) ...m'havia quedat amb el cuquet del Marroc. (p. 63): _____

i) ...fa una petita marrada. (p. 75): _____

2. ✎ Resumeix les diverses opinions que tenen sobre la immigració els personatges següents de la novel·la:

La policia (p. 20):

El patró de la pastera (p. 10):

Els clients del bar Àfrica (p. 42-46):

En Vicent (p. 62):

El comissari Alfaro (p. 63):

L'Akram (p. 90):

3. ✎ Per què quan l'Akram vivia a Tànger els seus companys li retreien el seu aspecte estranger?

4. ✎ Què creus que volem dir quan afirmem que algú sembla estranger?

---

5. ✎ Quines semblances i quines diferències creus que hi ha entre un immigrant i un estranger? Justifica la teva resposta.

---

6. ✎ A la conversa entre l'Akram i els caps pelats (capítol 8) es produeixen confusions en la comprensió d'algunes paraules. Quins indicis els fan pensar que l'Akram és un turista germànic esportista?

---

7. 🗎 Durant una setmana, recull notícies dels mitjans de comunicació que tractin el tema de la immigració. Analitza i compara el tractament de la mateixa notícia en diferents mitjans.

Tema: _____

<i>Mitjà de comunicació</i>	<i>Nom del programa o de la publicació</i>	<i>Idea principal</i>
Ràdio		
Premsa		
Televisió		

8. 😊 Resumeix la notícia que creus més rellevant de totes les recollides a l'exercici anterior. Després, prepara una exposició oral per tal d'explicar-la als teus companys.

---

9. ✍ Fes un retrat del protagonista, l'Akram. Explica en quins indicis bases la teva descripció.

---

10. ✍ Digues quines diferències de caràcter trobes entre l'Akram, en Dani i en Juli.

---

11. ✎ Llegeix el fragment següent. Després reescriu-lo des del punt de vista d'en Joni i amb el seu llenguatge:

Un somriure s'ha glaçat als llavis de l'Akram. Ho ha entès perfectament i no s'ho acaba de creure. Aquells bojos volen posar una bomba, vés a saber on. Una bomba. Aquella paraula sona tan igual en totes les llengües que s'entén ben fàcilment. L'Akram pensa que és trist que només mots com aquest siguin els que tothom pot entendre parli la llengua que parli. (p. 46)

Et suggerim un començament:

Passen els minuts i el bar s'omple de gent, la majoria amb el mateix aspecte que els amfitrions de l'Akram. En Joni controla contínuament el rellotge i, quan són més de les set, fa gest de marxar. (p. 45)

---

12. ✎ Llegeix els tres fragments següents:

Fragment 1:

L'Abdallah té promesa, això sí. Ell s'ha de casar amb la Màriam, la filla petita de l'oncle Omar, de París. Mai no l'ha vista més que en fotografia. I només han tingut contacte a través de les cartes que el pare de l'Akram escrivia al seu cunyat parisenc. És la família qui ha beneït el seu futur matrimoni. Només cal que l'Abdallah pugui arribar a París i aconseguir legalitzar la seva situació. (p. 30)

Fragment 2:

Què ha sentit l'Akram aquesta tarda? Potser una mica de por, però sobretot un enorme desig que cada instant duri eternament o, si tant no és possible, molta, molta estona.

Amb la Nerea al seu costat, l'Akram ha tornat a submergir-se al mar i, sota l'aigua, ha notat més d'una vegada la carícia accidental –potser no– de la noia. (p. 30)

Fragment 3:

Just al costat hi ha la finestra de la cambra on dorm l'Akram. No se sent cap soroll i la Nerea ha de controlar-se per no trencar el silenci i cridar l'Akram, per poder-lo veure una vegada més. Li agradaria tant que hi fos encara l'endemà, que no marxés en tot l'estiu. O, senzillament, que no marxés. (p. 31)

a) Digues quin és el punt de vista narratiu de cada fragment. Fixa't en qui explica l'acció –1a o 3a persona– i en el temps verbal que utilitza l'autor.

---

b) Reescriu aquests fragments utilitzant la primera persona narrativa. Aprofita per ampliar els pensaments de cada personatge.

---

13. ✎ Resumeix els fets que han ocorregut al capítol 4 (on l'Akram compra el bitllet de tren).

---

14. ✎ Fes un relat breu en el qual la Nerea expliqui a una amiga els sentiments que va experimentar la nit que va estar amb l'Akram.

---

15. ✎ Llegeix el fragment següent. Després, digues les diferències que trobes entre la manera de fer de la família de l'Abdallah i la teva.

L'Abdallah té promesa, això sí. Ell s'ha de casar amb la Màriam, la filla petita de l'oncle Omar, de París. Mai no l'ha vista més que en fotografia. I només han tingut contacte a través de les cartes que el pare de l'Akram escrivia al seu cunyat parisenc. És la família que ha beneït el futur matrimoni. Només cal que l'Abdallah pugui arribar a París i aconseguir legalitzar la seva situació. (p. 30)

---

21. ✎ Elabora una llista de 5 accions que faries primer en arribar a un país com a emigrant. Explica com ho faries i per què

0. Aconseguir moneda del país: Faria el canvi de moneda en un banc. Ho faria per poder comprar un plànol i menjar.

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____

22. ✎ Delimita, en un mapa mut, el trajecte que segueix el protagonista.

23. ✎ Quin trajecte creus que hauria seguit l'Akram si hagués trobat els diners amagats a la caçadora abans d'iniciar el viatge?

---

24. ✎ Quin és el viatge que t'agradaria fer? Explica en quines condicions el faries (lloc, mitjà de transport, acompanyant...).

---

25. ✎ Has pensat alguna vegada que t'agradaria viure en un altre lloc? Com hauria de ser la ciutat dels teus somnis?

---

26. 🖐 Enumera tres elements de la novel·la que creus que estan molt relacionats amb la realitat de la societat actual i tres que hagin estat inventats per l'autor.

<i>Elements reals</i>	<i>Elements de ficció</i>
1.	1.
2.	2.
3.	3.

27. ✍ En general, creus que es tracta d'una novel·la realista o de ficció? Raona la teva resposta.

_____

28. 😊 Organitza un debat a l'aula sobre la relació de la realitat i la ficció en la construcció d'un text literari. Consulta l'Annex 1, on trobaràs l'opinió de l'escriptor Gao Xingjian.

29. ✍ Opina sobre la novel·la:

a) Quin personatge t'ha resultat més decidit, simpàtic, desagradable, enigmàtic...? Per què?

_____

b) Quina part de la història t'ha agradat més? Per què?

_____

c) T'ha agradat el final de la història? En proposaries un altre? Quin?

_____

_____

_____

30. ✍ Creus que *Somni de Tànger* pot agradar als teus amics? Per què?

_____

Escriu, com a mínim, tres raons per recomanar-ne la lectura:

1. _____

2. _____

3. _____

4. QUI HO HA ESCRIT?

I vaig entendre que el nostre viatge sí que havia tingut sentit i que era aquell el lluc de la vida que havíem anat a buscar i no pas el de l'arbre, i que és enllà del sofriment i a través d'ella ens arribava renovat el do de Prometeu.

I vaig entendre que cada terra és sempre la mateixa terra i que cada vida és sempre la mateixa vida, i que un temps pot ser alhora tots els temps.

Margarida Aritzeta, *Atlàntida*

Xavier Vernetta va néixer a Barcelona el 1956. Ha escrit diverses novel·les juvenils com *Sense adreça coneguda* (1997), *N, de Néstor* (2004) o *Jocs de Lluna* (2005).

Per als més menuts ha escrit, entre d'altres contes, *Ara sí que l'he feta bona!* (1992), *Ai, que caic!* (1995) i *Roberluxtina i la reunió de les bruixes* (1995).

Amb la novel·la *Dies de pluja* (2003) ha iniciat la seva producció adreçada al públic adult.

Li agrada explicar històries intrigants ambientades en paisatges urbans. A *Somni de Tànger* (1997) presenta un viatge cap al desconegut en el qual l'amor, l'amistat i la sort hi intervenen de manera decisiva.

1. ✍ Llegeix el següent qüestionari que hem formulat a l'autor. Escriu dues preguntes més que t'agradaria fer-li.

QÜESTIONARI

– **Com va sorgir la idea de *Somni de Tànger*? Per què Tànger?**

La primera idea que vaig tenir per a aquesta novel·la va ser una imatge. Un noi mig colgat a la sorra una matinada d'estiu. De seguida surt el sol i el cabell del noi brilla amb els reflexos daurats. Obre els ulls i són verds. És un noi d'origen àrab, ros i amb els ulls verds.

Tànger era una ciutat necessària per a la novel·la. Volia parlar d'un viatge de somni, com si fos una ciutat de les mil i una nits. Tànger era una ciutat adequada, tan propera i tan llunyana. Un lloc que em semblava perfecte, perquè la conec a través de relats, de gent que hi viu o que hi ha viscut, però mai no hi he estat.

– Has viscut de prop algun cas d'immigració?

I tant que sí. Aquest és un país d'immigrants. Hi ha moltíssima gent que ha nascut fora del lloc on viu ara, o potser són els pares, els avis o els besavis els qui han nascut lluny, poc o molt, és a dir que tots són immigrants d'origen. No sé per què es considera pejorativament la migració. Una persona que emigra del lloc on ha nascut vol fer realitat un somni o fuig de la mala sort, en qualsevol cas és un fet positiu perquè implica que es vol una vida millor. Hi ha persones que mai no s'han mogut de casa i pensen que el fuet que fan al seu poble és el millor del món. Més els valdria tastar què fan al poble veí abans d'opinar. S'ha de viatjar, encara que sigui per tornar corrent al lloc d'origen i pensar que com a casa enlloc.

– Quins elements són reals i quin són ficció a la teva novel·la?

Tota novel·la està formada per una combinació de realitats i ficcions. Crec que és important que la línia divisòria entre els dos elements sigui difusa. El lector ha de saber que tot és invenció i a la vegada creure que els fets narrats són possibles. La ficció ha de ser versemblant, la realitat sovint és extraordinària. L'important és que el lector visqui el conjunt de la ficció com si es tractés de la més certa de les històries. En el cas de *Somni de Tànger* ha passat un fet curiós. Quan la vaig escriure la immigració il·legal, les pasteres, la presència d'estrangers tenien un volum anecdòtic i només ocupaven columnes poc importants als diaris. Avui dia són temes candents, importants. Els esdeveniments han fet cada cop més real la novel·la. La ficció es va avançar a la realitat.

– Quina és la ciutat dels teus somnis?

N'hi ha moltes. I totes són ciutats que mai no he visitat, Tànger, és clar, Timbuktú, San Francisco, Buenos Aires, Montevideo, Bagdad. Només es pot somiar una ciutat si no la coneixes. També podries imaginar-la, però no cal. Afortunadament hi ha moltes ciutats al món que pots somiar sense necessitat d'inventar-les.

Les teves preguntes:

a) _____

_____

b) _____

_____

2. Consulta la web de l'autor: <http://www.xtec.es/~xvernett/>. Després, contesta les preguntes següents:

a) Quins gèneres ha conreat?

_____

b) Què és Jocs de Lluna?

---

c) Copia un fragment d'alguna de les crítiques que ha rebut la seva obra. Comenta si hi estàs d'acord o no amb el que afirma el crític literari.

---

3. ✍ Rellegeix la informació obtinguda fins ara sobre l'autor i les preguntes del qüestionari del primer exercici. Prepara amb els teus companys una entrevista per fer-li quan visiti el teu centre.

4. ✉ Escriu una carta a l'autor. Explica-li el que t'ha agradat més o el que no t'ha agradat de la novel·la, les sensacions que t'ha provocat i, si ho creus convenient, suggereix-li possibles modificacions.

Adreça-la a l'editorial RBA - La Magrana: magrana@rba.es

Si tens interès en altres obres de Xavier Vernetta te'n donem una llista:

- *Sense adreça coneguda*. Barcelona: Barcanova, 2004. (Sopa de llibres)
- *N, de Néstor*. Barcelona: Barcanova, 2004. (Antaviana Jove)
- *Jocs de Lluna*. Barcelona: Barcanova, 2005. (Antaviana Jove)

BIBLIOGRAFIA

1. LA REALITAT I LA FICCIÓ

1.1. Obres de referència general

CABRÉ, J. *El sentit de la ficció*. Barcelona: Proa, 1999.

LODGE, D. *L'art de la ficció*. Barcelona: Empúries, 1998. (Biblioteca Universal; 116)

XINGJIAN, G. *La raó de ser de la literatura*. Barcelona: Empúries, 2004.

Mètode d'anàlisi: <http://www.uoc.edu/in3/hermeneia/exemples/>

1.2. Propostes didàctiques

Seminari audiovisual. Realitat i ficció:

<http://www.xtec.es/audiovisuals/sav/sas/sessio2/activitats/ses2act1.htm>

2. INTERCULTURALITAT

BOTIFOLL, C. (et al.) *La volta al món en 35 hores*. Vic: Eumo, 1994.

CANALS, J. (et al.) *Espais, cultures i migracions en el món d'avui*. Barcelona: Teide, 1997.
Crèdit variable Ciències Socials.

CASAS, M. i DANÈS, A. *Tots els colors de la llengua*. Barcelona: Àlber, 2004.

Escola Catalana. [Barcelona] (2003), n. 396. Monogràfic: «Gent del Nord, gent del Sud»

KAKUZO, O. *El llibre del te*. Traducció de Carles Soldevila. 4a ed. Barcelona: Altafulla, 1981.

MIRÓ, A. *Les dues cares de la lluna*. 2a ed. Barcelona: La Magrana, 2004.

Berbers: Dades bàsiques per a conèixer aquest poble del nord d'Àfrica:
<http://www.ikuska.com/Africa/Etnologia/Pueblos/Bereber/>

Diccionari àrab-català: http://www.edu365.com/agora/dic/catala_arab/

Receptes cuina marroquina: <http://www.cocinadelmundo.com/paises/morocco/>

Sobre l'Islam a Catalunya: <http://www.xtec.es/~xripoll/cat/islam4.htm>

3. DIDÀCTICA DE LA LLENGUA I LA LITERATURA

3.1. Obres de referència general

ALCOVERRO, C. *Llegir per escriure. Escriure per llegir*. Barcelona: Barcanova, 1993.

CAMPS, A. (et. al.) *L'ensenyament i aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària*. Barcelona: ICE-Horsori, 1998.

COLOMER, T. *La formació del lector literari*. Barcelona: Barcanova, 1998. (Educació. Sèrie Major; 10)

GELA *La diversitat lingüística. Quadern ESO*. Barcelona: Octaedro, 2000.

JUNYENT, C. *La diversitat lingüística*. Barcelona: Octaedro, 1999.

LLUCH, T. *El lector modelen la narrativa per a infants i joves*. Bellaterra; Castelló de la Plana; València: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions; Publicacions de la Universitat Jaume I; Universitat de València. Servei de Publicacions, 1998. (Aldea global; 3).

Itineraris de lectura: <http://cultura.gencat.net/ilc/activitats/itineraris/>

Propostes llibres: <http://www.cavallfort.net/propostes/index.html/>

Va de llibres: <http://www.edu365.com/vadellibres/livre/06/index.htm/>

3.2. Aspectes específics

BLANCH, X. «El llibre infantil i juvenil s'examina». *Faristol*. [Barcelona] (2002), n. 42, p. 2-5.

MARTÍ, P. *La lectura a l'ESO: entre l'obligatorietat i l'optativitat*. Escola Catalana

PORTELL, J. (et al.) *M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors*. Badalona: Ara Llibres, 2004.

SOTORRA, A. «La força moral d'una autora». *Avui*. Suplement de Cultura. (15 d'abril de 2004), p. 16.

Escola Catalana. [Barcelona] (2002), n. 393. Monogràfic: «L'educació literària»

3.3. Propostes didàctiques

SUNYOL, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo, 1992.

OBRA DE XAVIER VERNETTA

Novel·la

Somni de Tànger. Barcelona: La Magrana, 2001. (L'Esparver; 152)

Dies de pluja. Barcelona: Barcanova, 2003 (Càlam; 3)

Novel·la infantil (més de 7 anys)

Ara sí que l'he feta bona! Barcelona: Cruïlla, 1992. (El Vaixell de Vapor, sèrie blava; 42)

Ai, que caic! Barcelona: Cruïlla, 1995. (El Vaixell de Vapor, sèrie blava; 53)

Robertluxtina i la reunió de les bruixes. Barcelona: Cruïlla, 1995. (El Vaixell de Vapor; 26)

Novel·la juvenil (més de 12 anys)

Sense adreça coneguda. Barcelona: Barcanova, 1997. (Sopa de Llibres; 6)

Novel·la juvenil (més de 14 anys)

N, de Néstor. Barcelona: Barcanova, 2004. (Antaviana Jove)

Jocs de Lluna Barcelona: Barcanova, 2005. (Antaviana Jove)

Teatre

Equívoc. (Ho sento, amic). *Entreacte* [Barcelona] (1992), n. 18, separata n. 13.

Didàctica de la literatura

A l'entorn de dues novel·les de Manuel de Pedrolo. Mecanoscrit del segon origen. Joc brut. (Amb Carme Forcadell.) Barcelona: Departament d'Ensenyament. Direcció General d'Ordenació Educativa. Servei d'Ensenyament del Català. Seminari «El Gust per la lectura», 1998-1999: <http://www.xtec.es/sedec/GUST/gustdossiers.html>

OBRA DE JOSEP-FRANCESC DELGADO

Novel·la

Si puges al Sagarmatha quan fumeja neu i vent. Barcelona: Columna, 1993. (Columna Jove; 10)

Sota el signe de Durga. Barcelona: Columna, 1993. (Columna Jove; 56)

Nima, el xerpa de Namtxe o la recerca d'un norpa errant. Barcelona: Ediciones B, 1993. (Hora Zero; 3)

Ulldevellut. Barcelona: La Galera, 2002. (Escrita conjuntament amb la seva dona, Herminia Mas.)

El concertista d'ocells. Barcelona: Proa, 2003. (Joves adults; 5)

Els llops de la lluna roja (en preparació)

La tomba de Tiangbotxé (en preparació)

Narrativa curta

Havies d'haver posat La traviata. Barcelona: Columna, 1993. (Columna Jove; 68)

La dama descalça. Barcelona: Cruïlla, 1990. (Gran Angular; 37)

Novel·la infantil

El mussol Oriol i el lladre de les endevinalles. Barcelona: Teide, 1994.

L'empaitagrills i la dona de la lluna. Barcelona: La Galera, 1995. (El Corsari; 1)

El Mag i l'estrella. Barcelona: Edebé, 1996.

Perquè els nens no tenen por de l'home del sac jove. Barcelona: Baula-Edelvives, 1997.

Poesia

Autopista Púrpura. Barcelona: El Mall, 1988.

Endevina, endevinaràs, quin animal seràs. Barcelona: Columna, 1995.

El temps dels poderosos. Barcelona: Columna, 1998.

Manuais de llengua catalana

Escriure: pràctiques de llengua i literatura. Barcelona: Teide, 1991.

Llengua catalana COU. Barcelona: Teide, 1994.

Ras 4. Llengua i literatura 4t d'ESO. Barcelona: Teide, 1996.

Adaptacions

Els drets i els deures humans. Barcelona: Edb, 2002.

Els drets i els deures dels animals. Barcelona: Edb, 2002.

Els drets i els deures dels infants. Barcelona: Edb, 2002.

Contes japonesos. Barcelona: La Galera, 2003.

Contes indis. Barcelona: La Galera, 2003.

6. OBRA DE LAILA KARROUCH

Novel·la

De Nador a Vic. Barcelona: Columna, 2004. (Columna Jove; 196)

Col·laboracions a diaris i revistes: *El País*, *El 9 Nou*, *Papers* (de Sabadell)...

BIBLIOGRAFIA DE CITACIONS

EL CONCERTISTA D'OCELLS

[1-4] *Maleïdes les guerres*. Tria de Jordi Cornudella. 2a ed. Barcelona: Edicions 62-Empúries, 2003. (Poesia; 79) (p. 22, 24, 55, 158)

[5] KAKUZO, O. *El llibre del te*. Traducció de Carles Soldevila. 4a ed. Barcelona: Altafulla, 1981. (p. 51-52)

DE NADOR A VIC

[6] MIRÓ, A. *Les dues cares de la lluna*. 2a ed. Barcelona: La Magrana, 2004. (p. 56)

[7] CELA, J. *Silenci al cor*. Barcelona: La Galera/Bromera/Tàndem, 1999. (p. 120)

[8] EPICUR, *Màximes capitals*. Barcelona: Edicions 62. (p. 58)

[9] CABRÉ, J. *El sentit de la ficció*. Barcelona: Proa, 1999. (p. 86)

SOMNI DE TÀNGER

[10] ROCA, M. M. *El col·leccionista de somnis*. Barcelona: Proa/Edicions 62, 1987. (p. 91)

[11] CABRÉ, J. *El sentit de la ficció*. Barcelona: Proa. (p. 79)

[12] TEIXIDOR, E. *Cor de Roure*. Barcelona: Cruïlla, 1994. (Gran Angular; 9) (p. 278)

[13] ARITZETA, M. *Atlàntida*. Barcelona: Columna, 1995. (p. 218)

ANNEXOS

ANNEX 1: LA RECERCA DE LA REALITAT

Conferència sobre l'art d'escriure que l'escriptor xinès Gao Xingjian va pronunciar a Estocolm amb motiu de la concessió del Premi Nobel.

El testimoni de la literatura: la recerca de la realitat

La literatura no s'ha de sotmetre a res més que a la realitat. En l'àmbit de llibertat espiritual de la literatura, l'escriptor no obeeix cap altre imperatiu que la recerca de la realitat. La realitat és el criteri de valoració fonamental de la literatura. Si la literatura que va més enllà de l'utilitarisme encara és considerada, val la pena patir per ella, val la pena continuar escrivint. (...)

L'important per a l'escriptor que surt a buscar la realitat emmascarada per la història amb la intenció de restablir la memòria perduda no és tant exhumar els freds documents històrics com interrogar l'experiència dels éssers vius, i sovint la pròpia i la dels més propers, recórrer a testimonis que duen naturalment la marca de l'autobiografia i la biografia. (...)

La literatura de testimoni personal no esquiva la política, però amb els seus continguts no es posa al seu servei; no branda banderes a favor de cap política concreta i menys encara puja al carro de combat de cap partit. Se situa més enllà d'allò que normalment es designa com a dissidència. Quan aborda algun tema tabú que té a veure amb la política, la societat, la religió o bé que està en relació amb els usos i costums, promou la independència absoluta de la literatura, la llibertat d'esperit que busca l'escriptor amb tant d'afany.

Evidentment, l'escriptor pot tenir un objectiu polític molt definit, i fins i tot participar en algun corrent polític o afiliar-se a algun partit o moviment, però en qualsevol cas en tracta d'una opció personal; no pot demanar als altres que tinguin la mateixa implicació. La voluntat popular que fa impossible la desobediència a través del compromís polític obliga a la submissió indefugible de tots els membres de la societat i pot conduir el país sencer cap a la follia, que és el que passa a les dictadures. L'individu ha de tenir llibertat de comprometre's o no políticament, però en el camp de la literatura res no impedeix que l'escriptor separi el compromís de la creació. (...)

En la literatura contemporània, i especialment en la novel·la, cada cop és més habitual que l'escriptor hi incorpori la seva experiència personal. Li és més fàcil reviure l'experiència i sentir bategar la vida a partir del que ha experimentat que no pas basant-se en ficcions buides. De fet, això no és cap novetat; moltes obres clàssiques en realitat són autobiografies en certa mesura novel·lades per l'autor. (...)

El testimoni, el reportatge, la biografia, l'autobiografia, el memorialisme, el dietari i fins i tot els simples apunts del natural són alguns dels camins que explora al llarg de la seva escriptura narrativa l'autor que cerca la realitat.

El camí que fa la literatura cap a allò que és real es construeix sobre l'experiència de les sensacions. L'escriptor es basa en el record de l'experiència i mitjançant la imaginació revela sensacions concretes que li serveixen de punts de referència per introduir-se en el terreny ignot d'allò que ell mateix no ha experimentat. Encara que escrigui ficció, parteix de l'experiència d'unes sensacions, i hi torna de tant en tant per evitar que la imaginació perdi el control i condueixi a una invenció arbitrària.

L'escriptor no tan sols s'abeura de la seva experiència vital. També li són profitoses les vides alienes. Tanmateix, ha de desvetllar sensacions pròpies i reals per poder introduir en la seva obra aquestes experiències indirectes sense que esdevinguin materials morts. La inspiració és una mena d'intuïció que provoca l'evocació i que il·lumina per un instant el camí que condueix a la realitat. (...)

L'escriptor pot observar el món d'una manera lúcida i superar el jo en el mateix procés de l'escriptura, sense cap preparació prèvia. És més precís dir que això respon a l'actitud de l'escriptor que es conforma sent un simple observador i que passa les seves observacions pel sedàs de l'escriptura, sense voler erigir-se en jutge i mantenint la distància necessària. Amb l'observació del món i el sentit estètic l'escriptor obté plaer, inspiració i desvetllament de la consciència. Aquesta és la recompensa a aquell que es consagra a una escriptura desproveïda de cap utilitat immediata, una recompensa necessària perquè sense li seria difícil mantenir l'entusiasme i la calma. (...)

L'home no sap on vol anar, o es pensa que ho sap però no hi pot anar, o ho sap i s'esforça per arribar-hi... però, en acabat, té cap sentit, tot això?

La literatura en té prou de desvetllar alguna emoció, alguna sensació, alguna epifania. Si condueix a la reflexió, esdevé necessària: en cas contrari, se'n pot prescindir. Quan la literatura aconsegueix ajuntar emoció i reflexió, el lector es troba immers en les experiències que evoca i les viu amb tot el seu sentit. En aquest precís moment, el lector i l'escriptor arriben a establir una certa comunicació, es troben en un mateix pla.

Qualsevol persona aïllada desitja que els altres l'entenguin. Sense una comprensió mínima entre els homes es fan inevitables les guerres i la violència, i evidentment no hi ha lloc per a la tolerància ni la pietat. Encara que als homes, encapsulats en la pròpia vida, se'ls faci tan difícil entendre's, poden trobar en la literatura una certa comunicació. En darrer terme, l'escriptura literària que prescindeix de motivacions espúries els permet testimoniar la seva existència. Si la literatura té encara cap sentit, sens dubte és aquest. (...)

Gao Xingjian, *La raó de ser de la literatura* (p. 37-61)

[Desembre 2001. Conferència llegida en el Simposi sobre Literatura Testimonial. Primer centenari dels premis Nobel. Acadèmia sueca.]

ANNEX 2: ENTREVISTA A JOSEP-FRANCESC DELGADO

Josep-Francesc és un home de paraules àgils. Ens hi vam adreçar per tal de fer-li unes breus preguntes que ajudessin als joves lectors a apropar-se a la seva novel·la. Us oferim alguns dels retalls de la conversa que generosament ens va oferir:

Quan era jove una noia em va dir que quan corria feia riure perquè anava a càmera lenta com els óssos; no en sóc, però en dec tenir alguna cosa...

Més que viure en una ciutat m'agradaria viure com un ós: hivernar quatre mesos a l'any és un luxe sensacional, ha de suposar una nyonya continuada i guardadora de tot mal (s'ha demostrat que el càncer disminueix la seva expansió mentre l'ós hiverna). Tanta tecnologia i els éssers humans només ens procurem un mes de vacances.

I després diem que som els més savis de la creació. Puja aquí dalt i balla...

– Com va sorgir la idea d'*El concertista d'ocells*?

Durant un viatge a Singapur l'estiu del 1989. Després va anar prenent forma durant més de deu anys... El Singapur de 1989 tenia visualment poc a veure amb el de la Segona Guerra Mundial. Un canceller de ferro havia reconvertit els atzucacs de cases baixes en gratacels i zones verdes, en carrers oberts al trànsit automobilístic. L'indret presentava l'indubtable interès de ser una ciutat-estat completament independent i moderna en una situació geogràfica tercermundista. No hi havia res que s'assemblés a una socialdemocràcia com l'alemanya, però els treballadors hi eren protegits amb un autoritarisme molt oriental. No existia seguretat social, però tothom estava obligat a cotitzar en una mútua privada i a pagar una jubilació privada: la llibertat del treballador s'exercia en la tria del banc i de la mútua concreta. Aquestes mides s'articulaven amb altres que assuavien el liberalisme econòmic i alhora autoritari: tots els fàrmacs i proves mèdiques eren sotmesos a preus màxims, la qual cosa convertia el Singapur modern en un centre sanitari internacional de la zona...

Singapur cridava l'atenció per moltes coses, però jo em vaig fixar més aviat en una altra mena d'aspectes: els cignes negres, per exemple i, naturalment, els concerts d'ocells...

Vam assistir en un concert d'ocells espontani un diumenge després que sortís el sol. Les descripcions que apareixen a la novel·la foren redactades aquella mateixa tarda i no inventen res. En general, no m'invento gairebé res; sóc conscient que costa de creure, però és així...

En aquell concert d'ocells només hi havia dos occidentals més, a part de jo mateix i la meva dona, la majoria dels assistents eren jubilats i treballadors dels centres comercials, perquè Singapur és com l'Andorra de Malàisia. Com ja he dit, jo anava amb la meva dona, Hermínia Mas, que és d'un poblet petit del Berguedà: Casserres. Com que el noi alemany duia una càmera antiga jo m'hi vaig fixar i, tot enraonant de fotografia, ens vam conèixer. En aquells temps Barcelona encara no s'havia donat a conèixer al món amb les olimpíades del 1992 i cada cop que coneixies un estranger i li deies que eres català sorgia la pregunta natural: però els catalans no sou espanyols? Això obligava a llargues explicacions, perquè no tothom entén fàcilment això dels estats plurilingüístics... Així que ens vam sorprendre molt quan la noia alemanya ens va contestar que ella havia estat a Catalunya. Jo li vaig preguntar:

–A Barcelona?

I aleshores ens va deixar completament bocabadats.

–No, a Casserres, al Berguedà...

Un estiu que la meva dona s'estava a Londres fent un intercanvi aquella noia havia estat també d'intercanvi a Casserres amb la veïna de l'Hermínia i no havien coincidit fins que ens havíem anat a conèixer per casualitat en un concert d'ocells a Singapur...

Vam tornar a l'hotel francament al·lucinat. Havíem passat la tarda remenant documentació sobre l'ocupació japonesa de la ciutat, fins i tot n'havíem vist reportatges. I a la nit tot aquell al·lucini d'experiències va prendre forma de somni en el meu cap: la sorpresa del matí, l'estètica encisadora del concert d'ocells, l'ocupació cruel de la ciutat cinquanta anys enrere...

Aquella nit vaig somiar en Lin Zin per primer cop. Va venir a la meva ment la imatge dels ocells translúcids que travessaven les gàbies de bambú mentre Lin Zin intentava eludir els trets del general ebri i enfurismat.

– Quins elements són reals i quin són ficció a la teva novel·la?

Aleshores jo no sabia qui era Lin Zin, podia ser qualsevol dels avis que havia vist aquell diumenge al matí. Tampoc no sabia qui era el general; podia ser qualsevol dels militars que havia contemplat aquell dia en la documentació fotogràfica. Tampoc no sabia perquè Lin Zin era allí en aquell moment, ni que tenia a veure amb aquella fuga màgica dels ocells. Només hi havia aquella imatge...

El lector es preguntarà perquè vaig trigar més de deu anys a construir el relat. Això es deu al procediment creatiu emprat: el somni. Vaig cometre l'errada de pensar que aquella escena era la inicial, quan en realitat gairebé tancava la novel·la, però de tot això no en vaig ser plenament conscient fins que havia somiat moltes més coses sobre Lin Zin.

El relat es va anar construint en visions i en somnis que apareixien a la meva ment de manera desordenada i fragmentària. Així que vaig trigar força temps a saber que el primer somni anava cap al final i ordenar totes les meves visions de manera que encaixessin... Fa tres anys les peces del trencaclosques va encaixar i aleshores vaig poder escriure el relat relativament de pressa, en un estiu després de dotze anys de somnis...

Així que els personatges són somiats, però els fets generals i l'ambient i els pensaments que s'hi expressen són ben històrics. Si escric que els malalts de l'hospital dels jesuïtes van ser assassinats segueixo documentació de l'època. Podia no haver procedit així, al capdavant es tracta d'una novel·la màgica... Però sempre em documento molt abans d'escriure, és un costum que dec segurament a la meva formació com a historiador, també és una necessitat emotiva: si sé que estic relatant coses que han passat me les crec completament i diria que aquesta sensació acaba tenyint tot el text emocionalment o si més no, aquesta és la meva intenció i el meu desig.

Em sembla que *El concertista d'ocells* és la cosa més oriental que he escrit. La vaig començar quan em submergia en l'estudi de la cultura tibetana i la vaig acabar després d'haver aprofundit en els poetes xinesos de la dinastia Tang i la rondallística popular japonesa, que és la millor rondallística que conec juntament amb l'ameríndia. Suposo que tot això hi és una mica, poc o molt...

– És cert que vas escriure *Si pugues al Sagarmatha...* quan encara no havies estat a l'Himàlaia? Quines diferències vas trobar entre el que imaginaves i la realitat que vas poder conèixer quan hi vas anar?

Si pugues al Sagarmatha quan fumeja neu i vent va ser el meu primer premi de novel·la. Com que jo era un desconegut i m'hi presentava amb pseudònim i plica tancada, el jurat estava molt preocupat a corroborar el realisme dels escenaris que s'hi descriuen, així que la secretaria va organitzar un autèntic procés detectivesc per establir l'autoria sense obrir la plica.

Aquest procés té el seu interès. Van entrar en contacte amb Conrad Blanc, cap de la primera expedició catalana a fer cim al sostre del món, la del 1985. Va llegir el text i va informar al jurat que la seva opinió era que amb tota seguretat aquella novel·la havia estat escrita per algú molt proper a la primera expedició catalana, la del 1982, perquè molts dels detalls i dels fets que s'hi exposaven hi tenien relació, també va informar el jurat

sobre l'autenticitat de les descripcions paisatgístiques i ètniques. Tot seguit la secretaria del premi va seguir dues línies d'investigació: provar si els alpinistes existien i entrar en contacte amb els que havien participat a l'expedició de 1982. I es van trobar amb coses curioses. El llistat de socis del Centre Excursionista de Catalunya no contenia cap Josep López ni cap nom i cognoms dels que personatges. Aleshores el nom de Mireia era infreqüent per a una noia de 26 anys. Tampoc no hi havia cap Mireia López, però en canvi sí que existia una Mireia Delgado. No hi havia cap Alfred Muntanyà, però hi havia un Alfred Valls...

Tot això era degut al fet que jo pensava en alpinistes reals que coneixia mentre anava escrivint la novel·la, però en canviava els noms a través d'operacions senzilles com l'antonímia o la sinonímia: les persones reals tenen dret a preservar la seva intimitat i no està bé que els escriptors la violem matusserament. La part més sorprenent per al jurat en tot aquest procés va produir-se quan van veure que el telèfon de la Mireia Delgado coincidia amb el d'un dels alpinistes de l'expedició del 1982 que Conrad Blanch havia suggerit com a possible autor del text: Josep Vidal Ponce. Però aquí se'ls va perdre la pista. Era lògic, Conrad Blanch no em coneixia, de fet no hem coincidit mai. Jo no havia dit ni a en Josep Vidal Ponce –l'ermità de l'aresta oest tal com fou anomenat pels seus companys– ni a la Mireia, la meva germana, que estava fent la novel·la. Entre l'any 1982 i el 1988 els havia anat preguntant i m'havia anat documentant. Va ser a través de les vivències d'ell que el Nepal se'm va mostrar com un país irresistible: hi havia d'anar. I segurament la novel·la respon en part a la frustració que vaig sentir quan els meus pares no van permetre que la meva germana anés a l'expedició del 1982 perquè només tenia tretze anys. No cal dir que ara, amb cordades femenines a l'Himàlaia, les coses han canviat molt i em sento molt feliç, però en aquells moments jo no sabia que més d'una catalana acabaria escalant aquella muntanya: la meva frustració va resultar premonitòria.

Vaig anar-hi amb l'expedició catalana de 1988 al sostre del món. Només vaig corregir tres paraules del text en tornar a casa, en cosa de mesos la novel·la havia fet cinc edicions mentre jo corria per l'Himàlaia. No vaig corregir més coses, perquè les meves fonts eren els mateixos alpinistes i van ser molt exactes. Només quan en un moment determinat Josep López va d'un lloc a l'altre vaig transcriure l'estona partint d'un alpinista i després ho vaig corregir, perquè ell és una persona normal i ha de trigar més.

Petjar els paratges que havia descrit va ser impressionant: és com si t'inventessis un escenari i aleshores resulta que es materialitza fins i tot en els més petits detalls. Des d'aleshores ja no vaig poder deixar de tornar-hi. L'argument de *Si pugues al Sagarmatha...* no respon a cap expedició concreta, però una gran dels fets que s'hi reflecteixen s'inspiren en dues expedicions basques i dues de catalanes d'aquells anys. Que corregís tres paraules del text no té cap importància: havia actuat a través de testimonis d'alpinistes, testimonis orals i escrits. El que té importància és si les fonts eren fiables. Els alpinistes descriuen bé el que veuen. Però que no corregís pràcticament res de la novel·la no treu que el país no m'impressionés. De fet vaig tornar decidit a anar-hi i a continuar aprofundint en el seu coneixement, aquest aprofundiment em va dur a escriure Sota el signe de Durga i Nima el xerpa, són novel·les on vaig intentar d'entrar molt a fons en la manera de fer i de pensar dels xerpes. Fa 22 anys que vaig entrar en contacte amb la cultura tibetana i ara estic acabant La tomba de Tiangbotxé, mentrestant he vist coses que no tothom ha vist... Així que, qui vulgui entrar en el món de l'Himalaisme pot tenir garanties contundents de no avorrir-se, perquè és un món amb tants matisos i tan diferent de l'occidental que no s'acaba mai.

D'altra banda les fronteres entre la realitat i la fantasia són molt dèbils. No sé fins a quin punt cal que el text i la realitat prèvia al text coincideixin. Jo actuo així, però tinc els meus dubtes sobre aquesta necessitat. Vull dir que la literatura conforma, a través dels seus lectors, realitats tangibles que no existien abans i aquest procés creatiu sí que és molt engrescador o fins i tot devastador. Quan vaig anar amb l'expedició del 1988 no em va resultar gens agradable saber que una allau va enterrar tres alpinistes just al lloc on jo l'havia inventada per a la novel·la uns anys abans, per sort van sobreviure només amb

petites congelacions... Onze anys després, el 1999, jo havia estat convidat a la fira del llibre de muntanya a Font Romeu per fer una conferència sobre l'Himàlaia. Quan em van demanar que canviés del català al francès m'hi vaig negar, al capdavant em trobava a Catalunya i, tot i que el català no hi era cooficial, no em semblava bé aquella prohibició en un lloc on era la llengua pròpia. Em van buscar un traductor. Quan se'm va presentar em va dir que es deia Josep López, com el protagonista de la novel·la, jo em vaig pensar que era broma. Em va ensenyar la documentació i vaig adonar-me que acabava de conèixer un personatge que havia inventat deu anys abans: era professor de l'escola de primària de Font Romeu, aquell professor sí que coincidia amb noms i cognoms amb el protagonista. A vegades, en signatures de llibres, hi ha hagut lectors que m'han explicat que aquell o aquell altre personatge de la novel·la coincidien fil per randa amb la vida d'una persona que coneixien. Amb la ficció passen aquestes coses... La forma de comunicació que constitueix la literatura fa servir un material llegible i tangible –les paraules– que en desvetlla un altre d'invisible –els sentiments i les emocions–. Per això és pot afirmar que tant se val si la literatura és real o no, allò realment important és la seva càrrega d'idees i emocions. Aquesta càrrega té més força de generació de realitats que la realitat mateixa: mou el món.

– Quina és la ciutat dels teus somnis?

Quan somio un indret on estar-me no és mai una ciutat. M'agrada sentir el cant dels ocells, el lladruc dels gossos a la nit o la flauta del vent entre les fulles dels arbres. Al capdavant els éssers humans som uns animals no gaire diferents dels altres i necessitem la proximitat de la natura per viure en equilibri amb nosaltres mateixos. Per això *El concertista d'ocells* i altres novel·les meves consignen l'arbre sota el qual les vaig escriure, o la mena de fusta de la taula que em va fer servei: tot això és molt important. Qualsevol ciutat de més d'un milió d'habitants no és més que una aberració del nostre sistema econòmic que cada dia passa més per damunt del sentit comú...

Però no em faria res estar-me una temporada a qualsevol petita ciutat tibetana com, per exemple, Giantsé (que no crec que arribi a uns cinc mil habitants), perquè la importància de les ciutats no es mesura pels cotxes matriculats o els habitants, sinó per la solidesa i l'especificat de la cultura que les ha creades. I la cultura no és una qüestió de quantitat ni de mercat, sinó de civilització. Hi ha civilitzacions demogràficament potents que s'ensorren com un castell de cartes per manca de solidesa.

De fet, quan somio sempre estic caminant, o volant amb parapent...

ANNEX 3: SOLUCIONARI

I. EL CONCERTISTA D'OCELLS, DE J.-F. DELGADO

1. DÓNA-HI UN COP D'ULL

1.

- El te no es consumeix solament com a planta medicinal.
- La vida mitjana de la planta del te és un segle.
- El Teisme és un culte a la bellesa i a la recerca de la perfecció.

2.

- 4 Tao
- 2 Mahoma
- 3 Jesucrist
- 1 Buda
- 5 Confuci

3.

- Doctrina filosòfica i moral basada en els ensenyaments de Confuci, establerta com a religió imperial al segle II aC, estructurada posteriorment com a religió oficial a la Xina i reelaborada metafísicament al segle XI dC com a neoconfucianisme.

Confucianisme

- Un dels tres grans corrents del pensament xinès tradicional, en el qual cal distingir d'una banda una doctrina misticofilosòfica (taoisme sapiencial de l'època Zhou) i de l'altra unes pràctiques supersticiososes (taoisme religiós posterior).

Taoisme

- Terme occidental que indica el sistema polimorf de creences i pràctiques centrades en l'ensenyament i la persona del *Buda*.

Budisme

- Fe i doctrina que s'inspiren en la revelació del Crist.

Cristianisme

- Conjunt de dogmes i preceptes que constitueixen la religió dels musulmans.

Islamisme

4.

5.

6.

GEOGRAFIA
<p>L'illa és constituïda essencialment per una plana (altitud màxima: 175 m al Bukit Timah) amb les costes cobertes de manglars.</p> <p>Originalment terra de selva i d'aiguamolls, aquest paisatge es redueix actualment al 4,5% de la superfície.</p>
HISTÒRIA
<p>Els xinesos foren els primers a fer referència a Singapur, al segle III aC. El seu port fou construït el 1299 per un príncep de l'imperi mercantil de Srivijaya, centrat a Sumatra, i destruït, al segle XIV, per l'imperi rival de Madjapahit, establert a Java. Suplantat en importància per Malacca, subsistí, però, com a port d'escala amb el nom de Tumasik (la ciutat de la mar). Sotmès després a les influències successives dels musulmans, portuguesos i holandesos, la seva història moderna comença amb l'arribada de Stamford Raffles, que, en nom de la Companyia de l'Índia Oriental, hi establí una base comercial (1819). Singapur, juntament amb Penang i Malacca, formà el 1826 els Straits Settlements, o govern dels estrets, que esdevingueren colònia de la corona britànica el 1867. La construcció del canal de Suez i l'extensió de la navegació a vapor augmentaren la importància de Singapur com a port de proveïment, i els britànics hi construïren una important base naval (1921).</p> <p>Després de l'ocupació japonesa (1942-1945), esdevingué colònia britànica a part dels Straits Settlements, i el 1959 obtingué un govern autònom. S'integrà a la Federació de Malàisia (1963), però aviat l'abandonà i esdevingué un estat independent en l'àmbit del Commonwealth (1965). Adoptà una constitució republicana, amb Lee Kuan Yew, dirigent del Partit d'Acció Popular, com a primer ministre. El PAP ha ocupat el poder des del 1959, revalidat en les successives consultes electorals. El 1990 Lee es retirà del càrrec (bé que seguí en el govern com a viceprimer ministre) i fou succeït per Goh Chok Tong, el qual ha continuat la política d'atenció preferencial al creixement econòmic i de cooperació regional, especialment a través de l'ASEAN. D'altra banda, l'oposició ha acusat sovint el PAP d'autoritarisme, especialment de controlar els mitjans de comunicació (sobretot la premsa, en la qual una llei del 1974 admet la censura governamental) per tal de mantenir-se en el poder.</p> <p>El 1991 hom celebrà eleccions legislatives i el partit al govern, Partit d'Acció del Poble (PAP), obtingué una nova victòria. L'omnipresència del govern a la vida pública i privada dels ciutadans s'incrementa contínuament, cosa que provocà algunes denúncies de les classes mitjanes contra l'opressió i la censura. La duresa del règim en els afers referents a la moralitat i l'actitud intolerant davant la més mínima crítica afecten també els estrangers.</p>

<p>El 1992, el primer ministre assumí el càrrec de secretari general del PAP (que fins llavors havia estat en mans del fundador de la república, Lee Kwan Yew), fet que fou interpretat com una successió en el poder a la ciutat estat. El 1993 tingueren lloc les eleccions presidencials, en què fou escollit Ong Temg Cheong. El 1995 el seu estat de salut suscità temors que s'afegiren als que envoltaren l'hospitalització de Lee Kwan Yew. Malgrat el nerviosisme i la inestabilitat que provocaven els rumors, a les legislatives de gener del 1997 el PAP tornà a aconseguir una victòria aclaparadora. L'economia manté un elevat creixement (8,9% el 1995, 7% a la primera meitat del 1996) i des del final dels vuitanta Singapur és el motor del triangle de creixement amb Malàisia i Indonèsia, al qual, en els últims anys, s'han incorporat Vietnam i les regions del sud de la Xina. Tot i el bon ritme de l'economia, Singapur ha d'enfrontar-se als creixents costos de producció (encariment de la mà d'obra) i a l'elevat cost de la vida. En l'àmbit internacional, Singapur aconseguí, el 1992, la instal·lació del secretariat de l'APEC. El 1995 arribà a un acord de delimitació de les aigües territorials amb Malàisia. El 1997 patí una important marea negra pel xoc de dos petrolers.</p>
<i>CLIMA</i>
Clima equatorial càlid i humit, amb temperatures altes i constants i pluges abundants.
<i>ECONOMIA</i>
<p>L'agricultura intensiva: cocoters, tabac, ananàs, hortalisses, fruits (bananes i llimones), i la cria de bestiar porcí i d'aviram és destinada a abastar la ciutat, així com també la pesca.</p> <p>L'illa és unida al continent per una autopista, el ferrocarril, un oleoducte, una línia elèctrica i una conducció d'aigua potable. La indústria (35% del PIB i 34% de la població ocupada el 1993) té importància en el sector mecànic, petroquímic, electrònic, metal·lúrgic, construcció naval i tèxtil, però el seu desenvolupament s'explica també per la gran expansió del sector terciari, molt especialment la banca i les finances en general, sector que aporta prop del 50% del PIB. Singapur té 132 bancs comercials (1993), una borsa de valors i d'altres de mercaderies. El 23% del PIB correspon al comerç (exportacions i reexportacions). Per la seva situació, la major part del comerç de Malàisia i una petita part del d'Indonèsia passa pel seu port, que juntament amb el de Hong Kong és el més transitat del món com a port d'escala i un dels primers pel volum de mercaderies. Aquest tràfic és servit per una marina mercant potent i moderna. El turisme, per altra banda, és un sector en expansió des de mitjan anys seixanta. El comerç exterior és deficitari (prop del 6% el 1993), però el dèficit és compensat amb escreix per la balança de béns i serveis. Els països capdavanters en les importacions són el Japó (22%), Malàisia (16%), els EUA i Tailàndia, que proveeixen aparells d'oficina i de telecomunicacions, maquinària elèctrica i petroli i derivats. Singapur exporta també maquinària i aparells, derivats del petroli i instruments de precisió a Malàisia, els EUA, Hong Kong i el Japó.</p> <p>La unitat monetària és el dòlar de Singapur.</p>
<i>POBLACIÓ</i>
País densament poblat (4 669 h/km ² el 1994), aproximadament el 80% de la superfície és edificat i tota la població és urbana. Hi ha una gran varietat ètnica, però el xinès, amb un 77,5% del total, és el grup predominant; el segueixen el malai (14,2%) i el tàmil (6%).
<i>LLENGÜES</i>
<i>El xinès, l'anglès, el malai i el tàmil són els idiomes oficials, bé que els dos primers gaudeixen d'una preeminència clara.</i>
<i>RELIGIONS</i>
També és dispersa l'afiliació religiosa, ja que el 29% és taoista, el 27% budista, el 16% musulmà i el 10% cristià.
<i>POLÍTICA</i>
Estat independent dins l'àmbit del Commonwealth des del 1965 i constituït república, té un president, un consell de ministres en l'ordre executiu i una assemblea legislativa (79 membres). És membre de l'ONU i de l'ASEAN, entre altres organitzacions.

7. La Segona Guerra Mundial va ser un conflicte armat a escala internacional que tingué lloc del 1939 al 1945. Cal situar-ne els precedents dins la política expansionista del nazisme, que cercava la implantació d'un nou ordre polític feixista a tot Europa, a partir del qual Alemanya es convertiria en potència hegemònica mundial. Hitler utilitzà hàbilment les deficiències del tractat de Versalles (1919-20) per a mobilitzar el poble alemany a favor seu i per a fomentar, un cop en el poder (1933), la inquietud política a tot el continent.

Aprofitant el bon moment aparent de les tropes nazis, el seu aliat oriental, el Japó, llançà (7 de desembre de 1941) un atac sorpresa contra la base nord-americana de Pearl-Harbour, alhora que començava la invasió del sud-est asiàtic. Així, des del mes de desembre del 1941, el conflicte s'havia convertit en una guerra mundial, que hi implicà tots els continents. A més, pel gener del 1942 la situació s'havia complicat en obrir-se tres fronts generals de lluita: el que enfrontava britànics, nord-americans i francesos de De Gaulle a alemanys i italians, al nord d'Àfrica, a la Mediterrània i a les costes atlàntiques d'Europa; el que tenia per escenari l'URSS, front que proporcionà les més grans pèrdues humanes i esdevingué la clau de la derrota alemanya; i, finalment, el front del Pacífic, on lluitaven japonesos i nord-americans.

Al Pacífic, la primera fase bèl·lica, favorable al Japó, culminà en la batalla de la mar del Corall (maig del 1942), que posà fi a l'expansió japonesa. Després de la reconquesta de Guadalcanal (agost del 1942-febrer del 1943) es produí la contraofensiva nord-americana, que reconquerí les Filipines (octubre del 1944-febrer del 1945), alhora que britànics i nord-americans recuperaven Birmània.

Al Pacífic, el 19 de febrer de 1945 es produí el primer desembarcament nord-americà en terres japoneses (Iwojima), però la guerra fou decidida pel bombardeig atòmic sobre Hiroshima (6 d'agost) i Nagasaki (9 d'agost). El 2 de setembre el govern japonès signava la capitulació davant els EUA.

10.

estornells (p. 56)

Sturnus vulgaris, família dels estúrnids

Nom d'alguns ocells de l'ordre dels *passeriformes* que pertanyen a diversos gèneres, com *Gracula*, *Lamprotornis*, *Spreo* i *Sturnus*. Atenyen uns 22 cm de llargada, tenen el bec fort i punxegut, la cua curta i el plomatge generalment fosc amb reflexos metàl·lics. Són sociables, migradors, insectívors i frugívors.

canaris (p. 64)

Serinus canarius, família dels frangíl·lids

Moixó granívor indígena de les illes Canàries, que ateny de 12 a 13 cm de llargada i presenta, en estat salvatge, una coloració grisa verdosa sobre un fons groc. Fou introduït a Europa al començament del segle XVII, i al final del mateix segle n'aparegueren individus d'un color groc uniforme a causa d'un fenomen de mutació. Actualment és estès per tot el món i n'hi ha gran quantitat de races, aparegudes per encreuaments fets per tal de millorar-ne el cant i la coloració. El canari, un dels ocells de gàbia més populars, és molt preat per la bellesa del seu cant.

paddes javanesos (p. 64)

Padda orizivora, família dels estríldids

Ocell de l'ordre dels *passeriformes* de 15 cm, que té el cap, les rèmiges i la cua negres, les galtes i el ventre blancs i la resta del cos grisa. El bec és cònic, gros, massís i de color roig viu, amb les vores i la punta blanques. És apreciat com a ocell de gàbia i habita a tot el SE d'Àsia i a l'Àfrica oriental.

quetzal (p. 64)

Pharomachrus mocinno, família dels trogònids

Ocell de l'ordre dels *trogoniformes*, de marcat dimorfisme sexual, el mascle del qual és de color verd daurat amb el ventre carmesí, fa 35 cm del bec a la cua i té les dues sobrecaudals centrals de 60 cm. La femella és fosca i les sobrecaudals són de dimensions regulars. Habita als boscs densos i humits de l'Amèrica Central, des del sud de Mèxic fins a Panamà, i actualment és molt escàs.

11.

colibrís (p. 14)

Nom donat a diversos gèneres d'ocells pertanyents a la família dels troquilíds i que són representats per uns 123 gèneres i unes 320 espècies. Les seves dimensions varien des de les d'un borinot (6 cm) a les d'una oreneta (22 cm). El cap és petit, proveït d'un bec de forma i dimensions variables, però sempre prim i molt sovint llarg. Tenen una llengua molt llarga, bífida i protractil, que es prolonga cap endarrere i s'enrotlla al voltant del crani. Les potes, molt curtes i fràgils, amb les quals no poden peonar, són el suport d'unes ungles llargues i corbades, que els serveixen per a arrapar-se als objectes. El plomatge és format per plomes petites, semblants a escates iridescents que reflecteixen la llum i mostren tota una gamma de colors metàl·lics. Són ocells molt actius. El seu vol, de tipus vibratori, és molt característic: les ales es mouen a una velocitat de 75 batements per segon, la qual cosa els permet de romandre immòbils en l'aire (especialment quan mengen) i de volar cap enrere quan els cal. S'alimenten del nèctar que xuclen de l'interior de les flors amb el bec i es mengen també els insectes que hi ha atrapats dins les secrecions florals. Habiten exclusivament al continent americà, des del Canadà fins al sud de l'Argentina, bé que és a les zones tropicals on hi ha la majoria d'espècies.

cignes negres (p. 55)

Cygnus atratus

Cigne de dimensions petites, de coll llarg i de cap petit. El plomatge és tot de color negre i li dóna un aspecte molt elegant. La punta del bec és blanca, i la resta, de color vermell. És difós per Austràlia i Tasmània, on viu en petits grups i és protegit per evitar-ne l'extinció.

pardals (p. 56)

Passer domesticus, família dels ploceïds

Ocell de l'ordre dels *passeriformes*, de 15 cm, els mascles del qual són de color castany amb ratlles negrenques a les parts superiors, blanc grisenc a les inferiors i tenen el pili gris fosc, la gola negra i les galtes blanques. Les femelles són grisenques, sense marques distintives. És granívor, comensal de l'home i l'ocell més conegut. És originari d'Euràsia i el nord d'Àfrica, però la civilització europea l'ha introduït i s'ha aclimatat a gairebé tot el món.

cadenera (p. 56)

Carduelis carduelis, família dels fringíl·lids

Ocell de l'ordre dels *passeriformes* d'uns 12 cm, de plomatge fosc, amb una taca vermella al cap, amb els costats del cap blancs i el darrere negre, les ales negres amb una banda groga i la cua negra amb taques blanques. És freqüent de trobar-la als jardins i als conreus cercant les llavors del card, el seu aliment preferit. Habita a tot Europa, llevat a l'extrem més septentrional, i nia en els arbres. Viu fàcilment en captivitat; és apreciada pel cant i per la coloració.

pit-roig (p. 64)

Erithacus rubecula, família dels túrdids

Ocell de l'ordre dels *passeriformes*, de 14 cm, que té el pit i el front d'un color de taronja viu i les parts superiors gris oliva. És fortament territorial i habita tant als grans boscs com als jardins i parcs de tot Europa, llevat d'Islàndia, el N d'Escandinàvia i les Balears. És sedentari a la Catalunya continental i hivernant a les Illes.

pinsà (p. 64)

Fringilla coelebs, família dels fringíl·lids

Ocell de l'ordre dels *passeriformes*, de 15 cm, que té una doble franja alar i les rectrius externes blanques. El mascle presenta el front negre, el pili i el clatell blau pissarra, les galtes, la gola i el pit rosats, el carpó verdenc, les parts superiors castanyes i el ventre blanquinós. La femella, ultra les marques blanques, té les parts superiors bru olivaci i les inferiors més clares. Tot i que difícilment s'amanseix, és molt apreciat com a ocell de gàbia pel cant. És migrador parcial i habita a tot Europa, fins als 68°N, l'est d'Àsia i el nord d'Àfrica. És molt comú als Països Catalans.

12.

1. reencarnació (p. 47): Acció de tornar a revestir d'una forma corporal, especialment d'una forma humana.
2. sake (p. 52): Beguda alcohòlica simple, típica del Japó, obtinguda per fermentació amb el kóji (mena de llevat a base de grans d'arròs que han estat atacats pel fong *Aspergillus oryzae*) del suc resultant de la cocció amb aigua de grans d'arròs sencers.
3. concubina (p. 56): Persona que viu en cohabitació amb un home i que no estan legalment casats, unió il·legítima.
4. nirvana (p. 47): Ideal i estat suprem en el budisme, consistent en l'alliberament de tot dolor i en l'absència de tot sentit d'individualitat.
5. mandarí (p. 56): Nom donat pels europeus als grans funcionaris civils i militars de la Xina imperial.

13.

1. ... estava formada per un munt de carrerons de cases baixes, molts d'ells *atzucacs*, on els xinesos vivien... (p. 29)
2. Sir George McPherson acabava la conversa telefònica amb *celeritat*. (p. 19)
3. O potser ballaven realment mentre els ocells de les gàbies romanien *inerts* i dorments, com si als cossos els manqués l'alè calent de la vida. (p. 53)
4. Lin va romandre assegut en un banc molta estona, sota un *manglar*. (p. 79)
5. ..., fent sonar uns clàxons que encara funcionaven amb el vent i una *sordina*. (p. 26)
6. No era solament que els gàbies que tenien fossin de bambú primet o els *cóms* de la més exquisida porcellana decorada. (p. 34)
7. I el general, en el *súmmum* de la irritació, va cridar: –Algun dia acabaré amb tu... (p. 62)
8. Els ocells eren de totes les formes i mides imaginables, amb becs que indicaven temperaments diversos i fins i tot *antagònics*. (p. 35)
9. En els primers moments no havia pogut *capir* el que passava. (p. 30)
10. –Agafa'ls, són teus. I aquest pinzell màgic també –va *reblar* el mag–. (p. 40)

14. a) L'esclavitud és la qualitat o condició d'esclau. Subjecció a una altra persona, a una pressió, a una habitud, etc. (GEC)

2. A VEURE SI SAPS...?

1. Celebraven l'aniversari de la fi de la Segona Guerra Mundial.
2. La història dels ocells màgics.
3. 20 anys.
4. L'arribada imminent del japonèsos.
5. Perquè duia un anell d'argent amb una perla lunar que ell li havia regalat. (p. 31)
6. La seva dona amb els seus dos fills i els ocells.
7. Havia après l'art del seu veí Txanglao.

8. Va donar els ocells socarrimats a en Lin Zin perquè en tingués cura.
  9. Perquè de dia són ocells normals, però de nit es desvetllen amb la claror de la lluna. És llavors quan els ocells adquireixen valor d'éssers humans.
  10. Que tingui cura dels ocells.
  11. Guareix els ocells a finals de la Segona Guerra Mundial (1942).
  12. Es va precipitar el final de la guerra amb les bombes atòmiques d'Hiroshima i Nagasaki.
  13. Quan Kanako cau adormit per l'alcohol, els ocells passen del mur a les gàbies. En despertar-se, el general comença a disparar i els ocells fugen cap al cel, cap a una vida nova.
  14. Perquè els japonesos fugen de l'illa.
  15. Lin Zin retroba la seva dona i els seus fills. El governador britànic els havia pujat a un vaixell i els havia dut a Europa quan la mare estava inconscient després d'esclatar la bomba a casa d'en Lin Zin. Després que Sir George McPherson morís a Edimburg d'un atac de cor, la dona de Lin Zin va entrar al servei de la seva filla.
- Acabada la Segona Guerra Mundial, la dona i els fills decideixen tornar a Singapur. Retroben Lin Zin.
16. L'avi Song és el fill gran de Lin Zin.

3. DIGUES LA TEVA

2. **a)** Lin Zin va somriure per un moment quan ja al carrer tot semblava una pinzellada puntillista de barrets còncics de palla trencada i tot de peus que corrien *com si cosissin el carrer*. (p. 27)
  - b)** Havia estat llançada davant de la porta del carrer com *un paper damunt de la vorera*. (p. 31)
  - c)** Les runes de la casa, que s'havia ensorrat completament, cremaven com *palla seca*. (p. 31)
  - d)** Tots compraven llagostes de camp per tenir més contents els seus ocells cantaires, els procuraven les menges més aviciades, com *si cadascun tingués un cantant d'òpera a la gàbia*. (p. 36)
  - e)** O potser ballaven realment mentre els ocells de les gàbies romanien inerts i dorments, com *si als cossos els manqués l'alè calent de la vida*. (p. 53)
3. **a)** Reunir-se en un bar amb terrassa amb les seves gàbies de bambú suposava seguir amb la tradició i continuar cultivant l'art del cant dels ocells. Cadascun d'ells buscava en el cant del seu ocell la perfecció i la bellesa.
  - b)** Perquè era qui millor sabia l'art de fer cantar els ocells (construcció i disposició de les gàbies...). D'ell es deia que tenia qualitats de mags perquè aconseguia *retornar-los les ganes de viure*.
  - c)** L'art de fer cantar els ocells forma part de la manera d'entendre el món els xinesos budistes, la vida i la mort. En un ocell pot haver-hi una persona reencarnada i amb el seu cant no solament transmet sons, sinó que també transmet sentiments d'alegria, enyorança, amor, tristesa...
  - d)** El títol es refereix a Lin Zin, que es converteix en el mestre d'ocells quan Txanglao mor. D'aquesta manera, assegura la continuïtat de la tradició i de l'esperança d'un poble desfet després de la Segona Guerra Mundial.

5.

Lin Zin - Sir George McPherson: majordom - governador. La relació era de fidelitat i respecte mutu, si bé el governador actua com un amic incondicional quan salva i té cura de la dona i els fills de Lin Zin.

Lin Zin - Kanako: presoner - militar. La relació era d'esclavitud i de submissió, per part de Lin Zin i de poder i força per part de Kanako. El japonès reconeix les virtuts espirituals i personals de Lin Zin, però decideix tractar-lo com un esclau i turmentar-lo com li turmenten a ell els seus remordiments.

Lin Zin - Txanglao: deixeble - mestre. La relació que estableix Lin Zin amb Txanglao és de respecte, fidelitat i admiració. El mestre reconeix en Lin les virtuts de qui sap valorar tot el que el món dels ocells.

Lin Zin - la seva dona: marit - muller. Ambdós esposos tenen un sentiment d'amor mutu que va més enllà de la mort.

Lin Zi - Song Zin: pare - fill. El pare transmet al seu fill els valors com l'amor i l'esperança que a necessaris a nivell personal, familiar i de tot un poble.

Song - Guang: fill gran de Lin Zin - néta de Song. L'avi explicant la història dels ocells vol transmetre els valors de tot un poble.

6. Aquest conte ensenya com el sentit de l'art n'és, de misteriós. Una obra mestra és una simfonia combinada amb els nostres sentiments més refinats. L'art veritable és Peiwoh, i nosaltres som l'arpa de Lungmen. Al màgic contacte de la bellesa, les cordes secretes del nostre ésser es desvetllen; en resposta llur crida, vibrem i ens estremim. El nostre esperit és la tela damunt la qual l'artista posa els seus colors; els tons són les nostres emocions i el clarobscur és fet de la llum de les nostres joies i de l'ombra de les nostres tristeses. L'obra mestra és en nosaltres i nosaltres som en l'obra mestra.

9. Aquell dia el governador em va dir allò que jo ja temia des de feia unes setmanes. Els dies de l'imperi de Sa Majestat a Singapur s'havien acabat. Provisionalment, és clar, em va precisar Sir George McPherson amb una prudència molt britànica.

El governador era conscient que jo l'havia servit com a assistent personal amb una polida correcció, sense moure ni un pèl de la cella. Sempre vaig tenir el paper discret de fer llits, servir copes després de sopar durant els dies rutinaris d'un diplomàtic. M'agradava contemplar com el senyor feia girar el brandi dins de la gran copa de nanses en forma de drac; jo li duia damunt d'una safata de caoba agafada amb les meves mans enguantades de blanc.

10.

Quan el mestre va acabar de pintar-los va córrer un vel que cobria tot el marbre per tapar-los i va dir:

–Ara aquests ocells ja no són ben bé als seus cossos. De dia seran ocells normals, però de nit, quan enretiris aquest vel que recobreix el marbre, es desvetllaran amb la claror de la lluna, ballaran en aquesta paret fresca i es guariran. Et pensaves que ja no tenies família, oi? Doncs ara tens una gran família d'ocells per salvar. Depenen de tu, has de córrer i descórrer el vel cada dia. Allibera'ls quan estiguin bons i ells te demostraran la seva gratitud.

–I com ho hauré de fer per alliberar-los?

–Per alliberar-los els resseguiràs el traç amb el pinzell i s'esborraran d'aquest marbre per tornar amb els seus cossos a dins de les seves gàbies. Llavors les traspassaran i marxaran volant per tornar a reencarnar-se en uns cossos nous i completar tot el que no havien pogut fer en la seva vida anterior. Si tot va bé abandonaran aquests cossos d'ocell que ara s'han socarrimat per acabar les vides que no havien pogut acabar abans...

I va afegir:

–Però ells et donaran un senyal. Has d'esperar el senyal...

13. a) El context històric és el marc real d'una història transgressora pel que fa als límits de la realitat i de la ficció.

Els dos primers capítols ens situen a Singapur durant la celebració de l'aniversari de la fi de la Segona Guerra Mundial. L'avi Song explica a la seva néta Guang la història de la seva pròpia família

El fil històric retrocedeix cap al 1942, quan el seu pare, Lin Zin, estava al servei del governador Sir George McPherson. Després descriurà la invasió dels japonesos a Singapur, les dificultats del pare per sobreviure i, finalment, la retrobada de la família a la fi de la guerra.

b) Els ocells pintats a la paret que reviu quan Lin Zin els repassa i que, finalment, són alliberats i poden recuperar la seva anterior forma humana.

c) L'esperança, la il·lusió del triomf de la bondat i de la veritat són el fil conductor d'aquesta emotiva història de l'avi Song. És com un conte d'alliçonament cap al nét amb la intenció de transmetre la importància de mantenir la família unida i d'actuar a la vida correctament, d'acord amb els teus principis morals.

4. QUI HO HA ESCRIT?

3. a) Novel·la, narrativa curta, novel·la infantil, poesia i també ha escrit manuals de llengua catalana per a l'ensenyament secundari.

b) *Sagarmatha* és el nom de l'Everest en nepalès.

5. a) La crítica remarca de J.-F. Delgado la peculiar recreació que ha fet de la novel·la d'aventures, especialment pel que fa a la confrontació de l'home amb la natura. Destaca també la seva capacitat de captivar el lector amb la creació de trames misterioses i de personatges intrigants. La seva fascinació per l'Himàlaia i el seu interès per l'ambient i la gent d'aquest indret ha condicionat els espais i les temàtiques d'una bona part de la seves novel·les. La mitologia hindú i budista i, en general, la imatgeria oriental, tenen un pes important en els ambients recreats en la producció literària de l'autor.

La seva obra ha estat reconeguda per nombrosos premis literaris:

- *Havies d'haver posat La Traviata*. Premi Al Vent-Solstici d'Estiu de narrativa curta, 1987.
- *Si pugues al Sagarmatha quan fumeja neu i vent*, Premi Joaquim Ruyra 1988.
- *Autopista Púrpura*. Premi Amadeu Oller 1988.
- *Sota el signe de Durga*, Premi Nacional de Literatura a la millor obra infantil i juvenil, 1991-1993.
- *Nima, el xerpa de Namtxe o la recerca d'un norpa errant*. Segon premi Europa de narrativa infantil i juvenil 1992.
- *El temps dels poderosos*. Premi Guerau de Liost, 1997.
- *El concertista d'ocells*. Premi Recull de Narració 2002.

II. DE NADOR A VIC, DE L. KARROUCH

1. DÓNA-HI UN COP D'ULL

1.

- Ceuta i Melilla són ciutats de l'Estat espanyol.
- Per viatjar de Tànger a Nador cal passar per Tetuan.
- El nom de Nador en àrab és *Al-Nadur*

2. a) Km 230,92.

b) C. de la Gelada, c. Nou, c. de la Misericòrdia, c. de Santa Joaquina de Vedruna.

c) Concurs caní (gener), Vic enllaç (febrer), dijous llarder (febrer), jornades tècniques del mercat del ram (març), mostra gastronòmica (abril), mercat del ram (abril), fira del formatge, la mel i el mató (maig), europorc (maig), modelàrium (juny), fourtrack 4x4 (juny), civ antic (agost), exposició internacional felina (setembre), mercat de música viva (setembre), arqkiat (octubre), saló de muntanya (novembre), recerc@ (novembre), mercat medieval (desembre).

d) Barcelona 1874-1945. Va desenvolupar, durant la primera meitat del segle xx, una obra pictòrica per la qual se'l va considerar el millor pintor muralista dels anys trenta. La dimensió internacional del pintor queda patent en el fet que les seves teles es troben tant a Europa com a Amèrica, des del Rockefeller Center de Nova York a l'edifici de la Societat de les Nacions de Ginebra.

4.

1. Tinc tanta sang que a les cinc tinc son.	xinès
2. Duc pa sec al sac, m'assec on sóc i el suco amb suc.	japonès
3. Un bon jornal fa de bon suar.	francès
4. D'un buf va quedar pitof.	rus
5. Fa mal aquí, fa mal allà.	àrab
6. L'ànec ha mort sense haver-hi hagut cap espeternec.	anglès
7. Elàstics blaus fan fàstic si es taquen i es mullen.	alemany
8. Qui li piqui que s'ho rasqui	polonès
9. A pi alt escala li cal; si cal, du-li.	azteca
10. Avis murrís porten els nuvis a Gràcia en òmnibus gratis.	llatí

5.

– Tots els alfabetes s'escriuen d'esquerra a dreta perquè és el més normal i el cervell humà hi està especialment preparat.

– No, perquè, per exemple, l'àrab i l'hebreu s'escriuen de dreta a esquerra.

La llengua catalana està plena de paraules d'origen àrab; per exemple, *síndria*, *endívia*, *albercoc*, *albergínia*...

El tamazight (la Laila l'anomena *berber*) és parlat en un extens territori (Líbia, Argèlia, Egipte, el Marroc, Mali, Tunísia, Mauritània, Níger, Nigèria i Burkina Fasso).

La llengua de les escoles del Magreb és l'àrab.

– La paraula *àrab* equival a *islàmic* o *musulmà*. No s'han de confondre aquestes tres paraules:

- *Àrab* és una paraula relativa als pobles que han adoptat la llengua i la cultura àrab.
- *Islàmic* es un terme que es refereix als dogmes i preceptes que constitueixen la religió dels musulmans.
- *Musulmà* és un mot relatiu a la religió de l'islam. És sinònim de *islàmic*, però no s'ha de confondre amb *àrab*.

2. A VEURE SI SAPS...?

1. Tenia por de no tornar-los a veure mai més.
2. En recorda la distribució (pati central, espai reservat a la higiene personal...) i tots el detalls (l'armari, el gerro, el llit...). Descrui la casa com un espai grandios.
3. Es mostra inquieta perquè havia perdut de vista l'equipatge.
4. C. de Sant Pau, n. 29, 3r.
5. Una al Marroc i l'altra a Algèria, tot i que aquesta darrera vivia a Holanda.
6. La imatge d'una noia que conduïa un cotxe i amb una cigarreta a la mà.
7. Perquè era un noi i els seus pares li permetien fer coses que les filles pel fet de ser dones tenien vedades.
8. La noia tenia la impressió de ser com un ocell dins d'una gàbia.
9. No hi va donar importància, ja que sabia que tenia l'ajut necessari del professors.

10. No podia sortir perquè el pare considerava que havia de seguir amb la tradició.
11. La família celebrava l'Id-Adha (la festa del xai)
12. Alguns la rebutgen pel fet de ser diferent a ells.
13. La mare explica que va haver d'emigrar al Marroc perquè hi havia molta pobresa.
14. Es posa a treballar perquè amb el que guanyava el pare no n'hi havia prou.
15. Després de visitar uns dies els avis d'Holanda.
16. Per posar-se maques i per curar les malalties dels ulls.
17. Van passar tres anys.
18. De nostàlgia i d'enveja, perquè la Laila havia marxat igual que molta gent del poble.
19. És la quantitat de diners que aporta la noia al matrimoni.
20. Per curar-se de la vista, ja que a Catalunya hi havia més recursos.
21. Perquè havia crescut i es valorava més com a persona.
22. Pel sol fet de ser una dona de quinze anys, no li era permès ensenyar les cames.
23. La Laila coneix en Mohamed al Marroc al casament de la seva germana, la Hayat.
24. La Laila té un record inoblidable. La recorda com una dona dedicada als altres i carinyosa.
25. La Laila va canviar de caràcter i va suspendre el curs. Va firmar l'acta de matrimoni amb en Mohamed.
26. Van ser molt durs. Li va costar molt trobar feina, es va sentir discriminada pel fet de ser estrangera.
27. Va arribar a la conclusió que hi havia més gent que la respectava que no pas que la menyspreava.
28. Van a viure a la vora dels pares de la noia.
29. Decideix tornar a estudiar Auxiliar d'Infermeria.
30. Decideixen parlar-li en berber, perquè és la llengua de la seva família.
31. La Laila opina que s'ha enriquit amb una altra cultura i amb uns altres costums.

3. DIGUES LA TEVA

1.

(Marroc) Nador – (Hispania) Melilla amb cotxe
Melilla – Barcelona amb avió
Barcelona – Vic amb tren

3.

- Anar a buscar aigua al pou amb ampolles reciclades.
- Utilitzar llum d'oli o espelmes per il·luminar casa seva.
- Dormir a terra sobre una catifa i unes mantes.
- Començar l'escola als 7 anys.
- Anar a la mesquita a aprendre l'Alcorà.
- Pintar-se els ulls i les mans.
- Les famílies estableixen compromisos de matrimoni quan els nois i les noies són petits.

8.

Cuscús *marrakesh*

Temps de cocció: 60 minuts.

† Recepta per a 4 persones.

● **Ingredients:** mig quilo de cuscús, sal, pebre vermell triturat, safrà, comí, oli de cacauet, un quilo i mig de carn de xai sense os, dos pollastres, un quilo de pastanagues, dos pebrots verds, un quilo de tomàquets, un quilo de carbassa, pèsols o mongetes seques, cigrons, panses.

‡ **Preparació:** Per a preparar 500 g de cuscús, agafeu un recipient amb aigua bullint salada en la mateixa quantitat que introduirem de gra de cuscús en bullir. Tapeu-ho i deixeu-ho coure un minut a foc fort i quatre minuts a foc lent. Afegiu-hi una cullerada sopera d'oli d'oliva o una mica de mantega. Remeneu-ho i llestos!

Sofregiu dues cebes amb coriandre, sal, pebre vermell triturat, mitja cullerada de safrà, llavors de comí en pols en mig de litre d'oli de cacauets fins que es dauri una mica. Afegiu-hi carn de xai tallada a trossos i un litre d'aigua. Afegiu-hi un pollastre tallat en vuit peces. Cuineu-ho durant 30 minuts, afegiu-hi l'estofat, mig quilo de pastanagues tallades a trossos de dos centímetres després de pelar-les, dos pebrots verds tallats a tires, mig quilo de tomàquets tallats a grills, i mig quilo de carbassa pelada i tallada a rodanxes de tres centímetres d'ample, un grapat de pèsols i un quart de quilo de panses. Coeu-ho durant uns 15 minuts més. Amaniu-ho al gust.

► **Consells:** Col·loqueu els cuscús en una safata en forma de volcà. En el centre, poseu-hi l'estofat, tireu la salsa sobre el cuscús, adorneu-ho amb julivert.

Bon profit!

10.

Els van donar una llista de llibres i material. També, el seu pare, els va comprar roba, sabates i botes per a tots.

El pare va dir als germans que s'esperessin els uns als altres.

–Així no us perdreu. Sobretot vigileu la Rashida –va avisar el pare a la Hayat i a en Nourdine. Ells van dir que sí amb el cap.

La Nati, la Mercè, la Carme i tots els professors també els van ajudar. La Nati feia «classes extra» de dotze a una. La Mercè tenia una aula al seu càrrec i, entremig de classes, els anava a buscar per fer lliçons particulars.

No els va costar gaire aprendre. En aquells anys, eren només dues famílies de magribins i això els va facilitar les coses.

La Jamila que anava a la mateixa classe que la Laila, feia anys que era a Vic i no parlava gairebé l'àrab. Tampoc parlava el berber, per tant la Laila va haver d'aprendre ràpid si volia comunicar-se amb els companys.

La Laila va anar a primer, la Rashida a P-4. En Nourdine i la Hayat sempre anaven a la mateixa classe, a tercer. En Nourdine treia més bones notes que la Hayat.

La mestra de la Laila es deia Elena. La recorda com una foto en la seva ment. Era rosseta d'ulls blaus, una dona molt dolça i amb un do per ensenyar d'admirar. Se l'estimava molt, l'Elena.

La nova vida li agradava. Tot era diferent respecte al seu passat.

13. a)

- A Catalunya és important que una noia estudiï. A Nador es dóna més importància al treball domèstic
- A Vic, a l'escola, han après el català i també el castellà.
- Els pares no deixen que els seus fills, especialment les noies, vagin a les discoteques, ni que fumin. Tampoc els deixen sortir a la nit. De mica en mica, però, van cedint als costums dels nois i de les noies de la seva edat.

16. a) La immigració a Catalunya i, concretament, l'arribada de marroquins a Osona. A través de la història d'una família, es tracten temes ben reals com: la separació del lloc d'origen, l'arribada a Vic, l'adaptació a l'escola, al nou món laboral, les relacions amb els familiars que han quedat al Marroc, el matrimoni, la relació pares i fills...

b) Més que d'elements de ficció, segurament s'hauria de parlar de l'esforç de novel·lar uns fets absolutament autobiogràfics. Laila Karrouch té l'habilitat d'oferir un període importantíssim de la seva vida d'una manera sincera i emotiva.

c) La importància del creixement personal, l'adaptació al lloc on decideixes viure sense perdre la relació amb la teva família ni els valors de la teva cultura. Aquest relat autobiogràfic és un testimoni magnífic de la lluita de Laila per sobreviure a una nova realitat, per ser una catalano-marroquina entre catalans i una marroquina-catalana entre marroquins.

4. QUI HO HA ESCRIT?

2. a) Premi Columna Jove 2004.

b) Ràdio: Cope, Com Ràdio, Ona Catalana (Els matins amb Josep Cuní). Televisió: Canal 33 (Programa d'Alexandria de Màrius Serra), TV3 (La Columna). Premsa: la revista *Cornabou*, el diari *Avui*... Diverses llibreries i editorials remarquen la novel·la *De Nador a Vic* en les seves pàgines web com a un dels llibres més llegits.

c) La naturalitat i la senzillesa amb les quals l'autora sap comunicar la seva experiència d'adaptació a una nova cultura. És el primer exemple d'immigració explicat en primera persona.

d) Laila té l'atractiu de la paraula justa i ben dita. La seva personalitat afable la converteix en una comunicadora atractiva que sap explicar a públics ben diversos (gent jove, gent gran, tècnics en immigració, gent del carrer...) el fenomen de la immigració a emocionar-los amb el relat de la seva experiència personal i la de la seva família.

3. a) *El relat respira credibilitat i té alguns moments emocionants. La sinceritat de l'autora és l'element principal. No hi ha artificis ni fabulació. (...) No ha farcit la seva història de passatges gratuïts que recreïn la morbositat lectora ni de passatges que desprenguin cap mena de ressentiment.*

b) És la primera novel·la publicada fins ara que explica en primera persona el testimoni d'una noia que, com tants d'altres nois i noies de la seva edat, estan vivint el procés d'adaptació a un nou país i a una nova cultura. Ningú com un autor o una autora d'origen immigrant pot parlar més bé del que representa deixar el lloc d'origen per començar en un lloc desconegut.

III. SOMNI DE TÀNGER, DE X. VERNETTA

1. DÓNA-HI UN COP D'ULL

2. Tànger és una ciutat marroquina situada a l'Estret de Gibraltar.

3.

pastera (p. 10): barca petita i de fons pla, sense quilla.

arraulir-se (p. 13): ajupir-se.

aritmètica (p. 14): estudi dels nombres naturals i de les operacions d'addició, subtracció, multiplicació, divisió entera, potenciació i extracció d'arrels enteres entre aquests nombres.

salnitre (p. 17): nitrat de potassi.

raï (p. 44): música del Marroc.

6.

<u>Objecte</u>	<u>Procedència</u>
1. Números	1. Àrabs
2. Cacao	2. Amèrica central
3. Patata	3. Amèrica
4. Pizza	4. Itàlia
5. Tabac	5. Amèrica tropical
6. Arròs	6. Sud-est asiàtic
7. Pólvora	7. Xina
8. Seda	8. Xina

2. A VEURE SI SAPS...?

Capítols 1-5

1. Té un interès purament econòmic.
2. Perquè la resposta de l'Abdallah suposava que ningú havia abandonat la pastera. Era tard i tenia ganes de donar la seva feina per acabada. A més a més, l'Abdallah resultava més creïble perquè dominava millor la llengua que els altres companys.
3. S'arrauleix sota la caçadora del seu cosí. Després, aquest el colga amb terra i un munt de matolls.
4. L'Akram vol anar a França.
5. Perquè vol anar a buscar noves oportunitats.
6. Desitja trobar feina i poder estudiar.
7. Per poder-se fer passar per un estranger europeu, ja que els emigrants del nord d'Àfrica, generalment, estan socialment mal considerats.
8. La Nerea s'arregla especialment per sortir amb el noi, parlen fins a altes hores de la nit a la platja, no poden dormir i es queden desperts al llit pensant en l'altre. Els sap greu haver-se de separar, i no troben les paraules adients per a expressar el que els està passant i el que senten cap a l'altre.
9. L'àvia s'adona que deixa els talls de pernil al plat i que mai no pren alcohol.

Capítols 6-10

12. *Són un grup de gent que es caracteritza pels seus caps afaitats i les seves actituds xenòfobes.*
13. Quan parlen de la gent de Sud es refereixen a la gent que vénen de països de l'Àfrica. Generalment demostren actituds discriminatòries cap aquest col·lectiu d'immigrants. Cap a la gent que ells anomenen del Nord, els procedents de països anglosaxons, demostren actituds de respecte i lloança.
14. L'Akram alerta la gent del bar Àfrica del contingut del paquet. Avisen la policia i fan esclatar la bomba en una antiga barraca.
15. La policia troba un diari on estan anotades totes les accions dels terroristes.
16. S'estableix una forta amistat entre els dos personatges. El tinent Alfaro deixa el cos de policia i es posa a treballar per a en Vicent a la duana de València.

Capítols 11-15

17. Perquè l'atrau la personalitat d'en Karl i vol acompanyar-lo en la seva aventura.

18. La policia atura en Dani per excés de velocitat. Comproven que supera l'índex d'alcohol permès per la llei i en Karl s'ofereix a portar ell el cotxe. Una vegada que ha passat tot, en Karl confessa que ell no té carnet de conduir.

19. Pel seu coratge i perquè és conseqüent amb les seves idees.

20. L'Akram pensa que no hauria canviat l'experiència del viatge per res del món.

3. DIGUES LA TEVA

1.

a) ...fet un pòtol. (p. 16): malgirbat, descuidat.

b) ...et duran de franc. (p. 27): et portaran sense pagar.

c) ...li fan cor a ple pulmó. (p. 46): canten amb ell amb força.

d) ...els dus a la garjola. (p. 54): els portes a la presó.

e) ...estar al peu del canó. (p. 54): veure què passa en el llocs dels fets.

f) ...li he fet la cara nova a un paio. (p. 57): he estomacat, pegat a un home.

g) Aquest cop, sí que l'han vessada! (p. 58): aquesta vegada l'han fet massa grossa.

h) ...m'havia quedat amb el cuquet del Marroc. (p. 63): m'havia quedat ambganes d'anar al Marroc.

i) ...fa una petita marrada. (p. 75): surt una mica de la carretera.

3. Perquè era diferent a la majoria de nois. Era ros i tenia els ulls blaus.

5. Estranger: Persona natural d'un país diferent d'aquell on es troba.

Immigrant: Persona que s'estableix en un país que no és el propi.

6. El seu nom, Karl, el tenir el cabell ros i els ulls blaus i el fet de no beure alcohol són els indicis que fan pensar que l'Akram és un turista germànic esportista.

12. a) Al llarg de la novel·la, trobem un narrador omniscient que ens ofereix una visió no només dels fets des de diversos punts de vista dels personatges implicats (l'Abdallah, l'Akram, la Nerea...), sinó que, com en aquests tres fragments, ens mostra també els seus sentiments.

22. El trajecte del mapa és aquest: Tànger, costa de Cadis entre Vejer i Tarifa, Tarifa, Màlaga, Algesires, Almeria, València, Tortosa, Vinaròs, Ulldecona, Barcelona, Girona, Figueres, La Jonquera, Perpinyà, París.

26.

Elements reals

1. L'arribada amb pastera a la platja.
2. Reflexions crítiques sobre la immigració.
3. Quèstionament de la societat actual.

Elements de ficció

1. L'experiència vital de l'adolescent, l'Akram.
2. Els personatges.
3. L'aventura fins a arribar a París.

27. Les aventures del jove Akram aporten una reflexió sobre la immigració a partir de l'experiència d'un adolescent. Dins d'un tractament realista de marcat to crític, l'obra té l'encert d'incitar a la reflexió sobre la societat actual.

4. QUI HO HA ESCRIT?

2. a) Novel·la, novel·la infantil i juvenil, teatre, llibres de didàctica de la literatura i articles publicats a revistes especialitzades en literatura infantil i juvenil.

b) *Jocs de Lluna* és el títol de la segona novel·la de la sèrie protagonitzada per l'Albert Jofresa. Alhora, també respon al nom d'un programa de ràdio que s'emet a la nit des d'una emissora del Maresme i que condueix aquest personatge de la factoria Vernetta.

